

Focktyen Fockens en haar familieleden

Albert van der Kaap

*Focktyen Fokkens was een van mijn 1024 **stamovergrootmoeders**. Zij was de overgrootmoeder van Bernardt ten Veenhuis Bronsema, de man van Anna Grimminga.¹*

Focktyen stamde uit een familie van (rijke) Groningse boeren. Dat deze familie niet onbemiddeld was en gerekend mag worden tot, wat genoemd wordt, de sub-elite van Groningen (en elite van het Oldambt), blijkt met name uit de huwelijken van Focktyen's broers. Maar daarover later meer. Eerst een kort overzicht van de voorouders van Focktyen.

Zie voor de (afnemende) welstand van nakomelingen van Focktyen Fockens het artikel 'Bronsema'

Westervalge, Warffum

Ik was op zoek naar een huisje in het noorden van Groningen om enige dagen tochtjes te maken langs dorpen die rol een hebben gespeeld in het leven van mijn voorouders. Mijn oog viel op een karakteristiek negentiende eeuws huisje in Warffum. Eind mei 2022 verbleef ik een week op Westervalge 56.

Enmaal ter plaatse zocht ik, in de honderden pagina's die ik intussen al over mijn voorouders had geschreven, naar het precieze adres van mijn Warffumse voorouders. Wie schetst mijn verbazing dat mijn stamovergrootmoeder Focktyen Fockens, rond 1590, meer dan vier honderd jaar geleden, werd geboren in een herenboerderij aan dezelfde straat als waar ik mijn tijdelijke domicilie had gekozen.

---

¹ Zie het artikel over Grimminga.

Uiteraard maakte ik foto's van de huidige boerderij, die nu al zo'n honderd jaar gelegen is aan de Westervalge 78. Van een afstandje werd ik wantrouwend gevolgd door een man die blijkbaar de huidige bewoner van de boerderij was. *'Wat de bedoeling was'*, vroeg hij mij weinig enthousiast, *'ik heb het niet zo op mensen die hier foto's maken'*. Honderden jaren geleden heeft hier een voorouder van mij hier gewoond, probeerde ik hem gerust te stellen. Hij leek niet overtuigd, tot ik hem de naam Focktyen Fockens noemde. *'Ja, dat kloppen'*, zei hij, draaide zich om en verdween in zijn huis.

Op dat moment zat er tussen Focktyen en mij ineens geen 400 jaar meer, maar nog slechts 800 meter, van Westervalge 56 tot Westervalge 78.

Vooraf

De stad Groningen bezat de heerlijke rechten over en in het Oldambt en dit verhinderde dat er zich een Oldambtster landadel ontwikkelde. 'Jonker ende hoveling' konden de Huninga's, Tiddinga's en anderen in het Oldambt dan ook niet worden.² Deze geslachten golden echter in het gewest blijkbaar zonder enig probleem als „ebenbiirtig”; in huwelijken, ambten en functies komt dit tot uitdrukking. Formsma haalt een mededeling van Emmius aan dat de Huninga's thans (begin 17de eeuw) tot de adel behoren; de familie behoort echter - aldus Emmius - tot de eigenerfden, die het

---

² Mr. H. L. Hommes (1963). Enkele Oldambtster en Stad-Groninger geslachten en hun verwanten in de 17e eeuw.

land bebouwen. Formsma schrijft dan dat het oude aanzien als voormalig Oldambtster hoofdeling nog zo nawerkte dat Johan Huninga (1583-1639), broer van Sebo Huninga en leerling van Ubbo Emmius, via professoraat, raadsheerschap, hoofdelingschap als jonker kon worden erkend en met een Tjarda van Starckenborgh kon trouwen, namelijk Anna Maria Tjarda van Starckenborgh van Verhildersum, dochter van Ludolph Lamberts Tjarda van Starckenborch en Hidda Onsta van Verhildersum.

Fockens

De bakermat van het geslacht Fockens is het Groningse Borgsweer. Hiervoor is een aantal aanwijzingen. Op 1 december 1620 procederen de kerkvoogden van Borgsweer tegen de erfgenamen van Focco Ulpherts op Hoysum (over hem later meer) over land; volgens laatstgenoemden is het onderhavige land op 26 maart 1599 van de kerkvoogden gekocht. Uitgesproken wordt dat het land - met restitutie van de kooppenningen - aan de kerk zal worden teruggeven. Onder de schulden van de boedel van Focko Fockens van Hoysum wordt genoemd „de sevende part van vijftijn gl. bij sael. Hoysum voor sijn suster ende broeders uitgelecht wegens een glas in de kerk van Borchsweer.”³

Tegen het eind van de zestiende eeuw vestigde Ulfert Fockes zich met zijn van Lesterhuis bij Woldendorp afkomstige vrouw Dedde Edzes op de boerderij ‘Hoysum’ in Warffum, waaraan later generaties de naam Hoysum ontleenden.

In de eerste generaties is de genealogie waarschijnlijk, zegt Roemeling⁴, maar niet bewezen.

Focko NN

Over Focko, de vermoedelijke stamvader van de Fockens, is niet meer bekend dan dat hij (in ieder geval) twee kinderen had, Ype, die op 16 juli 1527 wordt vermeld, en Menne.

Menne Fockens

Ook over zijn zoon, Menne, is weinig bekend. Hij werd rond 1490 geboren en in documenten wordt vermeld dat hij woonachtig was in het Oldambt.⁵ Hij komt voor op een lijst (ongeveer 1532) van landeigenaren in Reide. Ook zou hij gewoond hebben in het op een wier gelegen Borgsweer, een plaats die, zo blijkt uit een verklaring uit 1487, tot het begin van de vijftiende eeuw een borg had en tot ver in de zestiende eeuw een zelfstandige rechtstoel (gerecht) vormde. Het had ooit, zo wordt duidelijk uit een gedenksteen uit 1635, een kerk gewijd aan Nicolaas van Myra, ‘onze’ Sinterklaas.

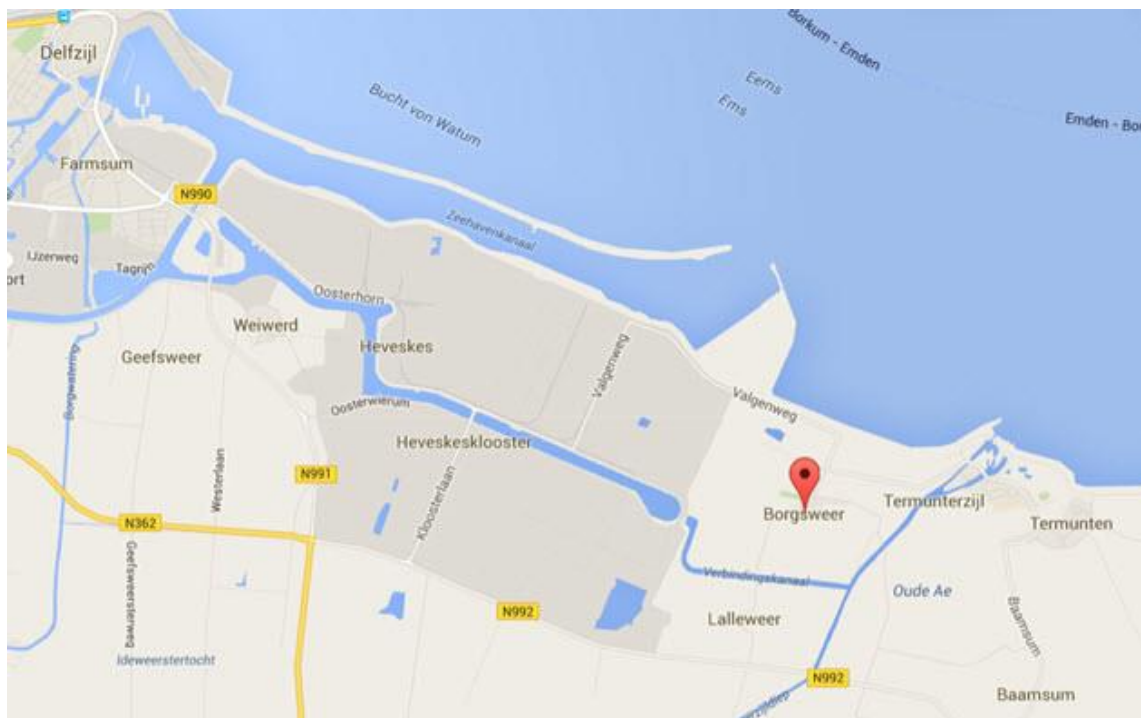
---

³ Roemeling, O.D.J. (1989) Fockens/Hoysum. In *De Nederlandsche Leeuw*, 1989. Blz. 363-384.

⁴ Roemeling, O.D.J. (1989) Fockens/Hoysum. In *De Nederlandsche Leeuw*, 1989. Blz. 363-384.

⁵ Vermelding op 16 juli 1527.

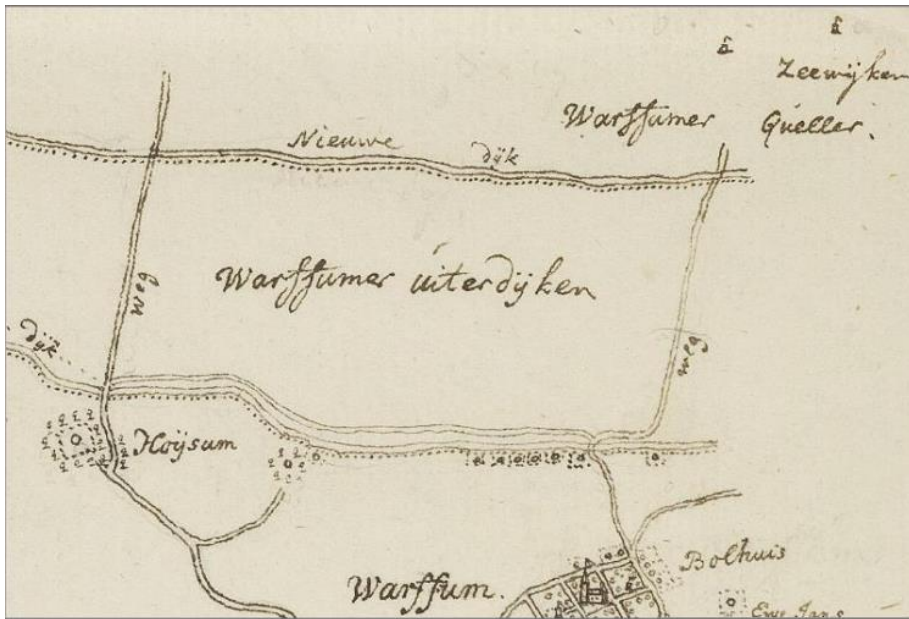
Focko Mennes

Menne's zoon Focko (Borgsweer) werd geboren rond 1515 en overleed na 20 mei 1584. Hij was getrouwd met een dochter van Ulfert Aysse, de eerste bewoner van Groot Hoysum.⁶ Focko was volmacht van Borgsweer.

Zijn naam komt enkele malen in documenten voor. Zo wordt hij op 30 mei 1541 genoemd onder de eigenaren van het land tussen Dallingeweer en Reide die willen "dijken" (bereid zijn tot dijkonderhoud of het aanleggen van een nieuwe dijk). In deze jaren hadden de Eems- en Dollarddijken het zwaar te verduren en ging veel land verloren. Op 1 september 1548 wordt hij, met anderen, aangeschreven om over dijkonderhoud te spreken. Volgens een stuk, gedateerd 27 mei 1549, verlaat hij voor zichzelf en "van wegen Febko Aelts kinder" buitendijks gelegen gronden bij Fiemel. Op 18 oktober 1554 komen Bauke Eppens, Focko Tyackens en Focko Memmens voor als voorstanders (voogden; voorstanders werden aangewezen hetzij bij testament van de ouders, hetzij rechtstreeks door de wet) over de kinderen van wijlen Febeko tho Wartum; vermoedelijk wordt hier Focko Mennens bedoeld. Aylt Phebekens tho Wartum, schatbeurder (ontvanger van belastingen) van Lutke Termunten, noemt in zijn rekening in 1556 enkele malen "Oom Foecko Mennes". Hoe deze relatie is geweest, wordt niet duidelijk, maar gezien de naam Aysse mogelijk via de moeder.

---

⁶ Het Warffumer Dijkboek van 155 vermeldt een Ulfert Aysse op Hoitsema in Warffum.

Fragment uit de kaart van Beckeringh (1748-1767) met het gebied ten noorden van Warffum.

In 1555 had Focko Mennes 12 en 24 grazen land te Lutke Termunten. In 1569 voldoet hij schatting over 23 grazen, in 1570 wordt hij onder Borgsweer opgevoerd met 31 grazen, schatplichtig onder Lutke Termunten. Als getuige te Termunten komt hij voor op 26 en 27 februari 1559. Als inwoner van Borgsweer wordt hij genoemd op 19 april 1565, hij is dan 49 jaar oud. Eveneens te Borgsweer vermeld in 1570, in 1571, op 18 februari 1572 en op 11 januari 1574, compareert hij als volmacht van dit dorp op 22 mei 1573 en treedt hij op 1 juli 1577 namens Borgsweer op. Landbezit van hem te Oterdum wordt ca 1580 vermeld. De in 1571 verstrekte (gedwongen) lening aan de stad Groningen werd op 20 mei 1584 op zijn verzoek „omdat he van hues, guedt ende levendige have reyneert ende berovet” met 300 Arentds gulden afgelost.⁷

⁷ Roemeling, O.D.J. (1989) Fockens/Hoysum. In *De Nederlandsche Leeuw*, 1989. Blz. 363-384.

Ulphert Fockes

De zoon van Focko, Ulphert Fockes, werd geboren rond 1545 en stierf voor 1622. Hij werd begraven in Eenrum. In 1598 was hij landbouwer (meier) op Hoysum te Warffum, dat zo'n 50 kilometer ten noordwesten van Borgweer ligt.

Hoysum huurde hij van de Johannierter Commanderij te Warffum. Hij houdt op Hoysum 150 juk (ongeveer een halve hectare) land in huur voor 200 Emders gulden en een vet zwijn. De Commanderij was rond 1540 het grootste klooster van de Johannierter Orde in Nederland met vier priesters en tachtig nonnen.⁸ Wanneer en waarom hij, als kleinzoon van Ulgert Aisses, op groot Hoysum terecht kwam is niet bekend.

Johannierter Commanderij en Groot Hoysum

De oorsprong van de johannieter kloosterorde, waar ook het klooster van Warffum toe behoorde, ligt in Jeruzalem. Hier werd in het midden van de 11de eeuw een hospitaal gesticht door Italiaanse kooplieden. In 1099 namen de hospitaalbroeders en –zusters de verpleging van gewonde kruisvaarders op zich die onder Godfried van Bouillon hadden gestreden voor een Christelijk Jeruzalem. Godfried was hiervoor erg dankbaar, en schonk de broeders en zusters van het hospitaal een ridderhofstede in de heilige stad. Eerst bestond de orde alleen uit geestelijken, maar later traden er ook ridders toe tot de orde van de johannieters. Zij hadden als taak het bestrijden van ongelovigen. De ordeleden werden in drie rangen of klassen verdeeld: de ridders vervulden de militaire taak; de priesters of kapelaans vervulden de zuiver geestelijke en priesterlijke functies, en de dienende broeders hadden de zorg voor de zieken, deden huishoudelijk werk en dienden als schildknaap voor de ridders. Ook waren er johannieter zusters, die zich bezig hielden met de ziekenzorg.

Vanuit Jeruzalem hebben de johannieters zich over grote delen van Europa verspreid. De grootmeester stond aan het hoofd van de johannieter orde en werd voor het leven benoemd. Hij stond op één lijn met de regerende vorsten. De orde was verdeeld in verschillende *linguae* (tongen), die op hun beurt weer waren onderverdeeld in groot-prioraten. Een groot prioraat bestond uit verschillende *camerae* of balijen. Daaronder bevonden zich de commanderijen, onder leiding van een commandeur. Het woord 'commanderij' is afgeleid van het Latijnse woord 'commendare', dat toevertrouwen betekent. In de Ommelanden werden er vijf van deze commanderijen gesticht: In Warffum, Wijtwerd, Oosterwierum, Oosterwijtwerd en nabij Finsterwolde (Goldhoorn).

Het Warffumerklooster

Het klooster, dat dateert uit de tweede helft van de dertiende eeuw, fungeerde in de zestiende eeuw tevens als parochiekerk. Het bezat een aantal boerderijen (voorwerken) in de omgeving van Warffum waar lekenbroeders het land bewerkten. Deze uithoven (*grangiae*) of voorwerken waren in beginsel grote agrarische bedrijven met een bakstenen

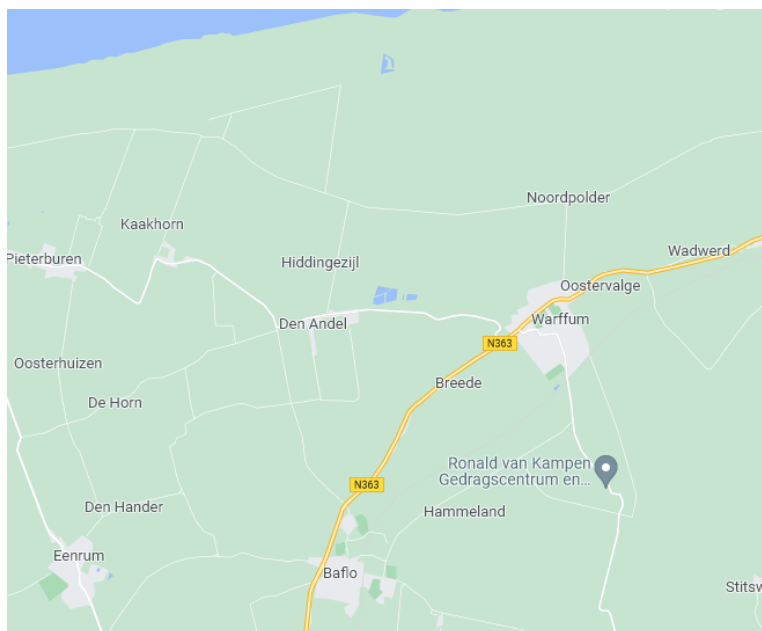
⁸ <https://bit.ly/3jj7trl>

gebouw waarin de broeders woonden. In 1610 werd het klooster opgeheven en kwam het bezit in handen van de provincie Groningen.

Groot Hoysum

Van de Hoysmaheerd of Groot Hoysum (Westervalge 78) is bekend dat dit een uithof of voorwerk van het Warffumerklooster is geweest. De boerderij staat op een kaart uit 1683 ingetekend ter hoogte van de Oude Dijk, ten westen van het dorp. Het is goed mogelijk dat de broeders op deze boerderij zich hebben toegelegd op de schapenhouderij, aangezien het land van de Hoysmaheerd voor een groot deel op de toen nog onbedijkte kwelders ten noorden van de Oude Dijk lag. Dit was een uitstekende plek voor het stichten van een uithof, aangezien men hier door het recht op aanwassen aan de zee kant kon uitbreiden richting het noorden.⁹

Later zou hij verhuisd zijn naar "Huninga" te Eenrum, zo'n tien kilometer ten zuidwesten van Warffum. Eenrum lag in het Halfambt of het Halve Amt dat tot 1798 een van de onderkwartieren was van het Ommeland Hunsingo. Op gezag van aantekeningen van mevrouw J. Siccama - Abbring te Vierhuizen, noemt Ritzema van Ikema hem en zijn vrouw als de oudstbekende bewoners van 'Huninga'. Dit is niet helemaal juist. Al eerder wordt een Meinert Meiners als bewoner genoemd. Hij komt voor op de dijkrol, de lijst van opeenvolgende 'waterschapsbestuurders' van Pieterburen.¹⁰ Maar Ulphert voert wel de volledige lijst aan van eigenaar en bewoners van Huninga. Ulphert en zijn vrouw Dedde zijn begraven in de kerk in Eenrum. Hun zoon Focko Ulpherts boerde echter wel weer op groot Hoysum, Jacob, een andere zoon, op Huninga.

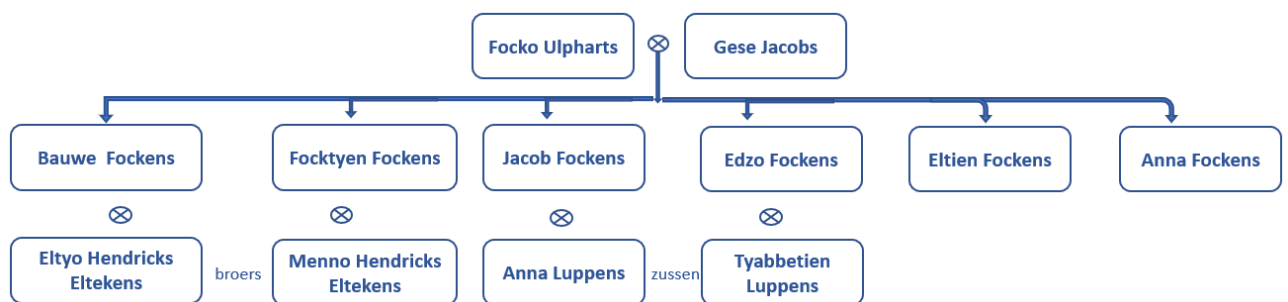
⁹ <https://terpenenwierden.nl/het-verhaal/verhaal-warffum/>

¹⁰ Boerma, G, Kruizenga A.F. & Tuuk R. van der (red.) (1992). *Boerderijen in het Halfambt*. Groningen: Wolters-Noordhoff.

Ulphert was getrouwd met Dedde Edzes die afkomstig was van Lesterhuis bij Woldendorp, drie kilometer ten zuiden van Borgsweer. Zij werd rond 1548 in Lesterhuis geboren en stierf op zondag 10 februari 1633 om kwart voor elf 's ochtends, waarna zij op 18 februari 1633 in de kerk in Eenrum werd begraven, *'ten hoofde van zaligen besten vader Ulfart Eysses'* (Ulfert Aisses).

Van verschillende leden van deze familie zijn wapens bekend. Het wapen - kleuren niet bekend - toont hetzelfde beeld als dat van de Huninga's, die uit dezelfde omgeving afkomstig waren, een omgewende leeuw. Zo staat ook op de grafzerk van een zoon van Ulphert Fockes, Focko Ulpherts te Warffum, een omgewende leeuw. Op de grafzerk van diens vrouw Gese Jacobs staat een gedeeld wapen: I een halve adelaar en II een dwarsbalk beladen met een ster; helmteken is een ster.

Focko Ulpherts

Focko Ulpharts, zoon van Ulfert, werd geboren rond 1565 in Warffum en overleed op 25 april 1627. Hij werd begraven in de kerk van Warffum. Hij trouwde rond 1590 op Hoysum (Warffum) met Gese (Geesje) Jacobs. Zij stierf op 4 januari 1617. Zij kregen zes kinderen, Jacob, Edzo, Ba(u)we, **Focktyen**, Eltien (overleden na 28 januari 1627) en Anna, overleden op 6 september 1628, begraven op 15 september in Eenrum in de kerk *'ten hoofde van onzen besten vader Ulfert Fockens'*.¹¹

Focko Ulpharts was de laatste kloostermeier en de eerste provinciemeier en werd opgevolgd door zijn zoon Edzo Fockens. *'Men kan als waarheid aannemen, dat na den kloostertijd de verhouding tusschen de eigenaren, de Kloosters, en de huurders, de kloostermeyers, niet is veranderd bij overname der kloosterbezittingen door de Provincie, de stad Groningen en de Ommelanden. Dat dus toen reeds een 6-jarige huur met een geschenk bij ingang van nieuwe huurjaren regel was en dat ook toen reeds de behuizing eigendom was der meyers'*.¹²

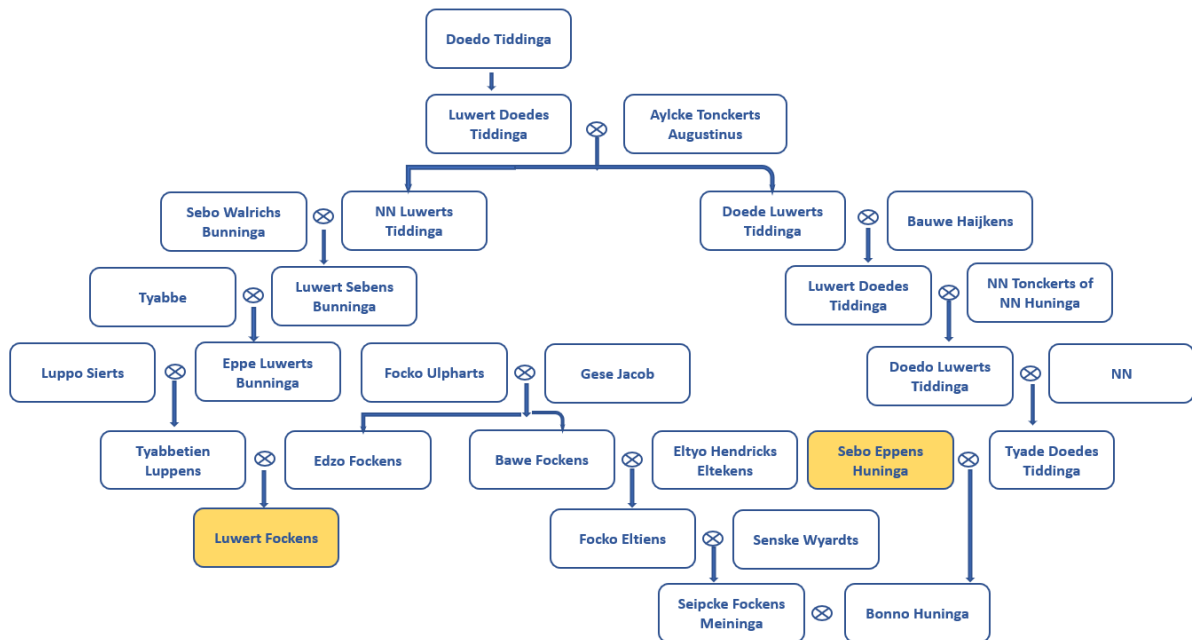
Dochter Ba(u)we Fockens, begraven op 27 juli 1653 in Midwolda, trouwde voor 7 april 1611 met Eltyo Hendricks Eltekens, de broer van de man van Focktyen, Menno Hendricks Eltekens. Eltyo was zijlvest in Midwolderhamrik. Hij was een zoon van Hendrick Eltkens, hopman, zijlvest en kerkvoogd in Midwolda en Wipcke Tammens. Hun kleindochter Seipcke Fockens Meininga, dochter van Focko

¹¹ Hoewel Roemeling in De Nederlandsche Leeuw (1989) verwijst naar de Kroniek van Groot Hoysum, waarin 1628 als jaar van overlijden van Anna wordt vermeld, geeft hij even later 1630 als jaar van overlijden. Dit moet een verschrijving zijn, aannemende dat Edzo Fockens het overlijdensjaar van zijn jongste zus kende.

¹² <https://docplayer.nl/23337985-Ommelander-geslachten-het-nageslacht-van-jacob-sijbolts-en-geertruid-cornelis.html>

Eltiens en Senske Wyardts, was getrouwd met Jonker Bonno Huninga van Oostwold, de zoon van de bekende strijder voor de onafhankelijkheid van het Oldambt, Sebo Huninga.¹³

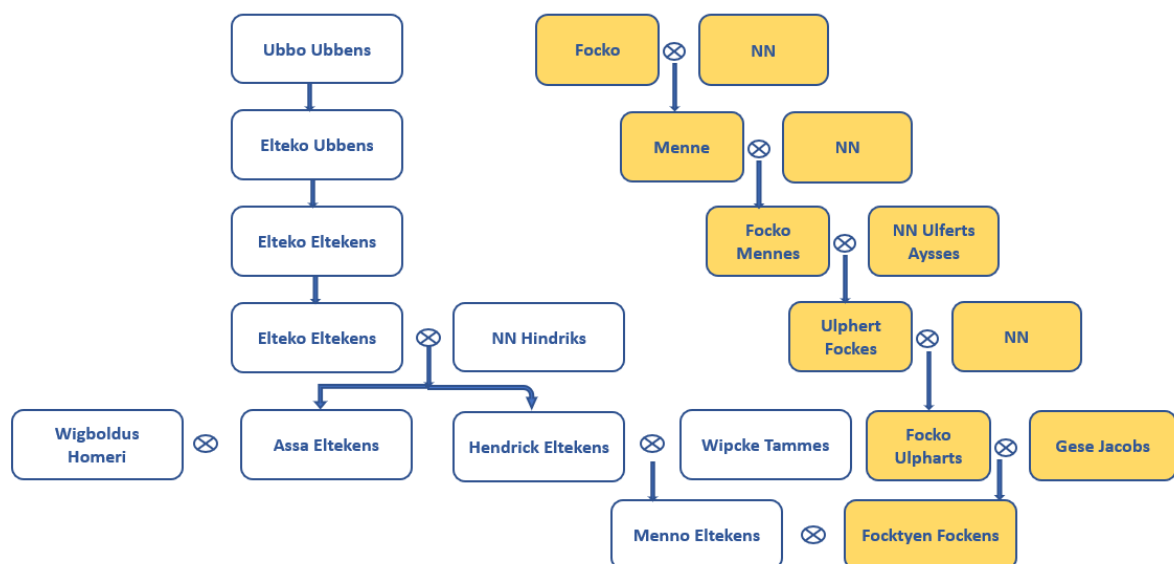
¹³ Zie ook het artikel over het proces tegen Luwert Fockens, een neef van Focko Eltiens.

Focktyen Fockens

Focktyen, dochter van Focko Ulpharts (overleden op 25 april 1617) en Gese Jacob (overleden op 4 januari 1617), werd geboren rond 1590 op Hoysum. Zij trouwde op 8 april 1611 in Midwolda met hopman Menno Hendricks Eltekens¹⁴, zoon van Hendrick Eltekens¹⁵ en Wipcke Tammes (zie ook het artikel over de familie Eltekens). De zus van haar schoonvader, Assa, was getrouwd met dominee Wigboldus Homeri (zie het artikel over Wigboldus).

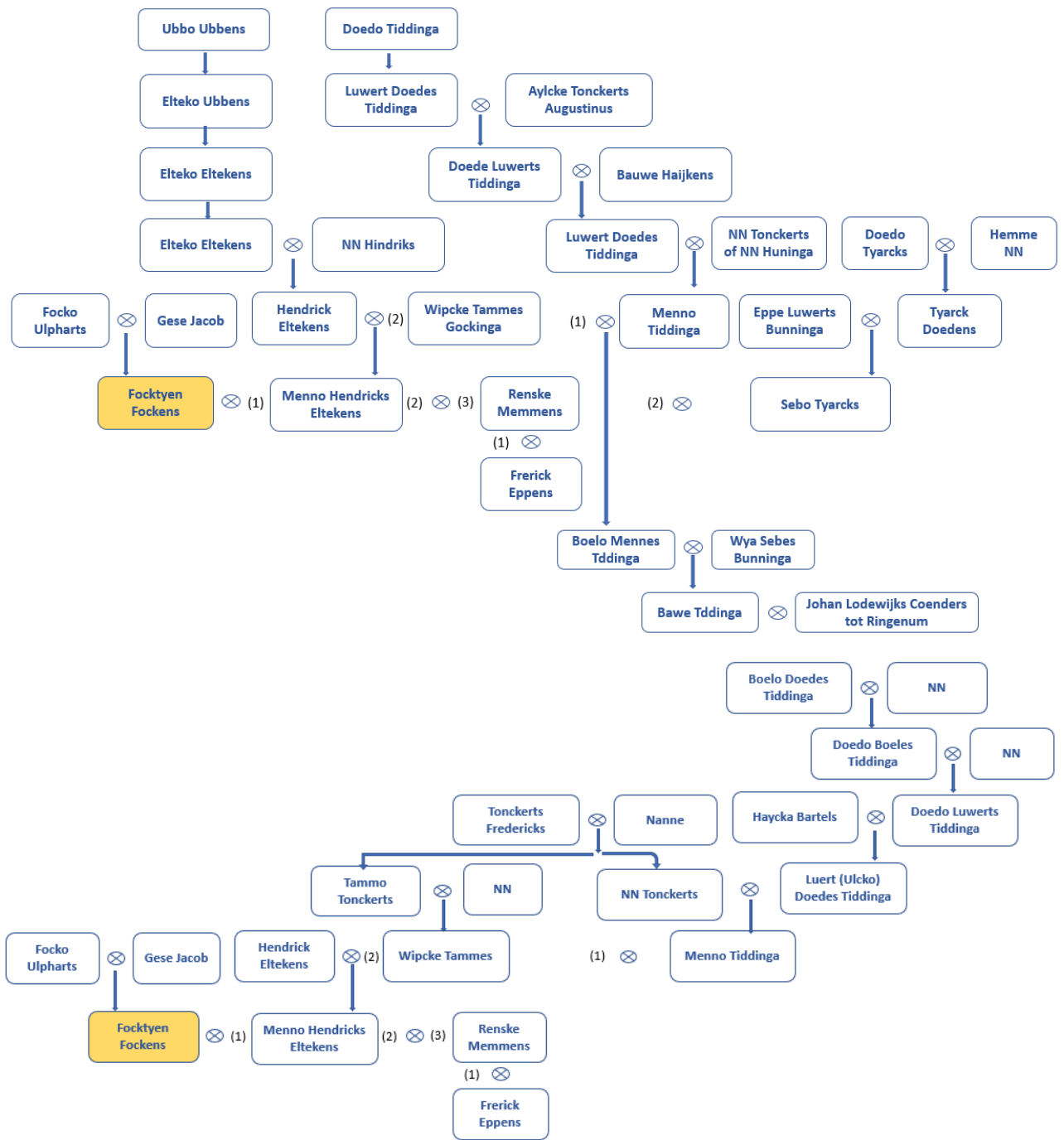
Focktyen stierf voor 14 september 1623 toen Menno trouwde met Renske Memmens (huwelijkscontract op die datum). Menno stierf op 11 mei 1663 in Midwolda. Zijn vrouw Renske was al op 8 oktober 1652 in Midwolda begraven. Volgens een akte van 10 maart 1651 bezit hij $\frac{3}{4}$ deel van de Baukenheerd, het andere $\frac{1}{4}$ wordt gekocht door Johan Coenders, de man van Bawe Tiddinga, kleindochter van Menno's moeder Wipcke Tammens.

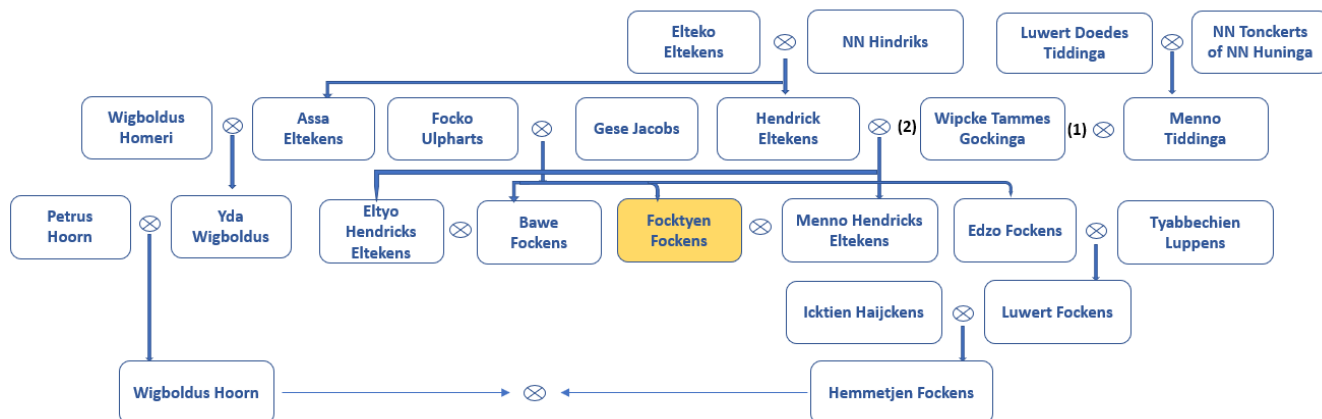
Renske was eerder, op 1 juli 1704 in Noordbroek getrouwd met Frerick Eppens, zoon van Eppo Frericks en Tyadduwe Sijkens en op 13 mei 1611 in Midwolda (huwelijkscontract) met Sebo Tyarcks, zoon van Tjarck Doedens en Eppe Luwerts Bunninga.

¹⁴ Roemeling, O.D.J. (z.j.). *Oldambster geslachten* (De Nederlandsche Leeuw), Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, Postbus 85630, 2508 CH 's-Gravenhage.

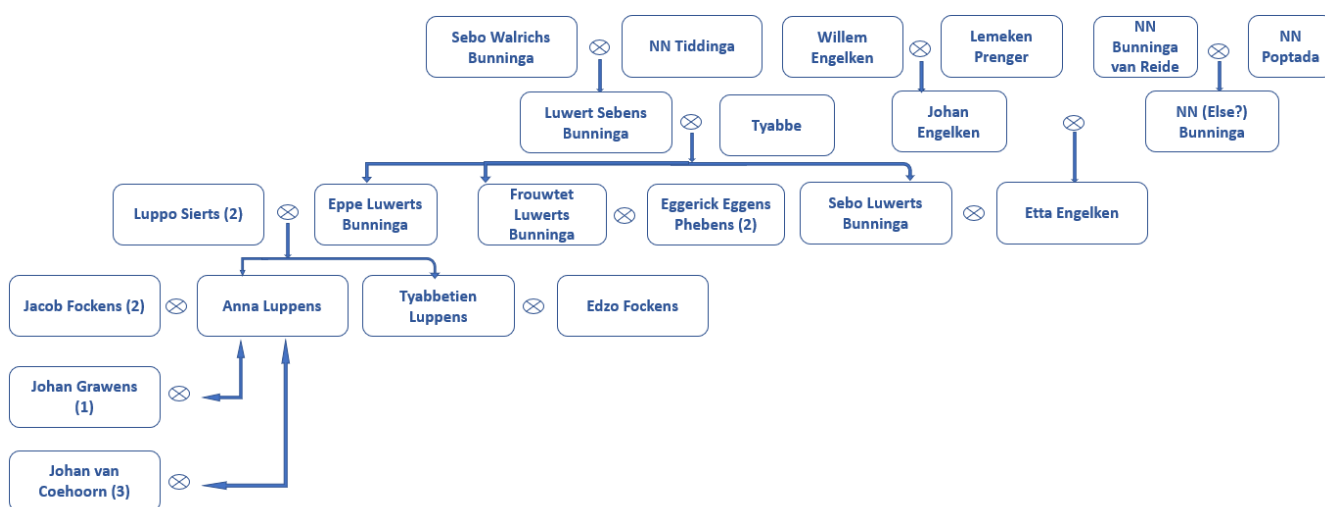
¹⁵ <https://bit.ly/36hk9vn>

Familieleden van Focktyen Fockens

De milieus waaruit hun partner(s) afkomstig waren biedt veel informatie over de maatschappelijke positie van de Fockens. Zo was de schoonmoeder van Jacob en Edzo (broers van Focktyen), Eppe Luwerts Bunninga, eerst getrouwd met Tyarck Doedens. Diens vader Doedo had, ver van huis, gestudeerd. In het voorjaar van 1546 stond hij als Dodo Tiarctas ingeschreven als student in Leuven en in september 1551 als student in Wittenberg (Dodo Tyarconius ex Frisia Grönongensi). Deze Doedo was rechter, schrijver en ambtman van het Oldambt en kerkvoogd in Winschoten.

Johan Coehoorn

Johan Coehoorn, de derde man van Anna Luppens, werd geboren in 1595 en stierf in februari 1677. Hij werd begraven in Uithuizen. Hij is vermoedelijk een zoon van Johannes Koehoorn (Kuhorn) te Groothusen (Oost-Friesland). Voor Johan in 1654 met Anna trouwde was hij op 22 september 1627 getrouwd met Renske Tacuma, wonende op het steenhuis Tacuma in Uithuizen.

Vader Johannes Koehoorn wordt genoemd als 'verwalter' of rentmeester van graaf Johan, later van zijn broer Edzard II van Oost-Friesland in Norden (1579, 1593).

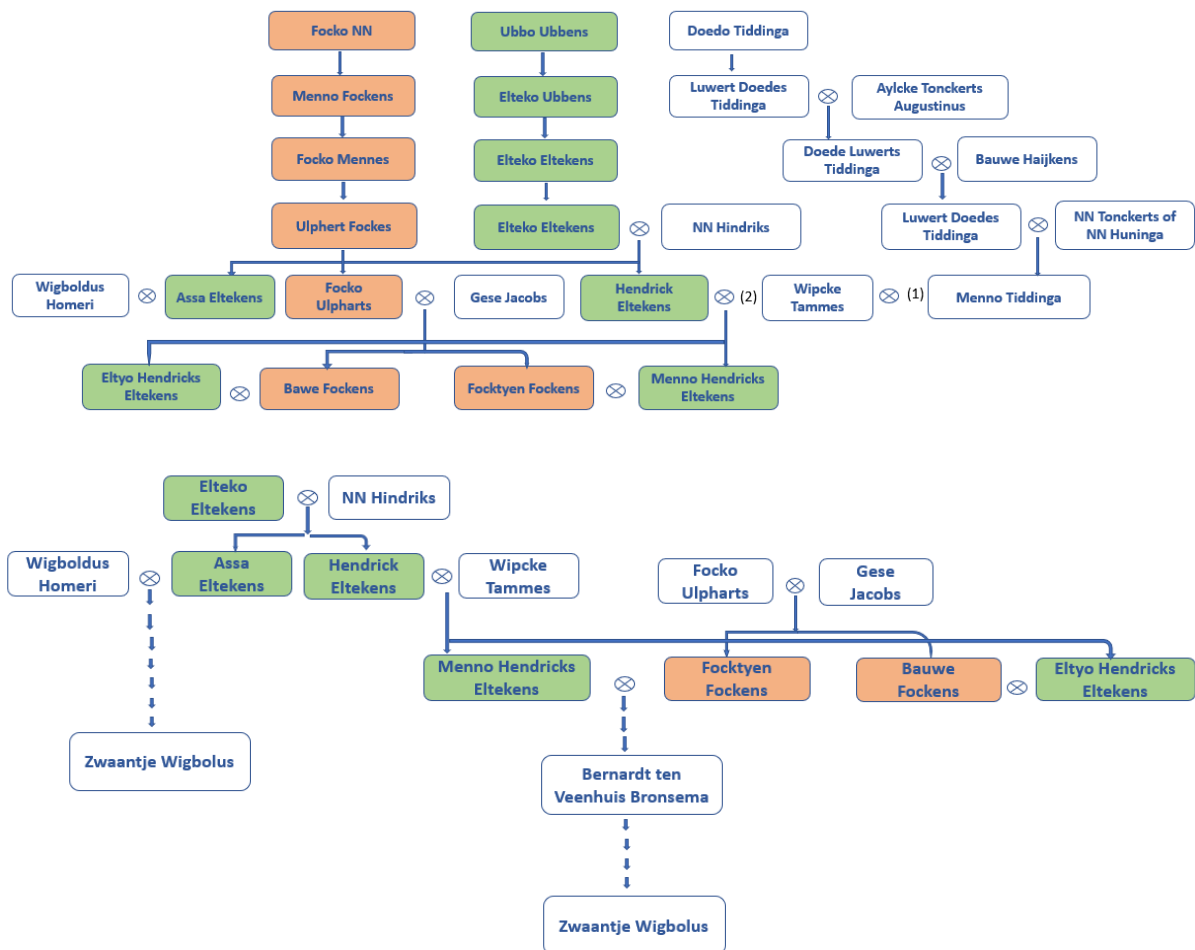
Vermogen: 1583 te Groothusen 110 ½ of 117 grazen land (Groothuser Busch).

Er zijn diverse familiebanden tussen Fockens en Eltekens en mijn voorouders zijn te herleiden tot twee van deze relaties.

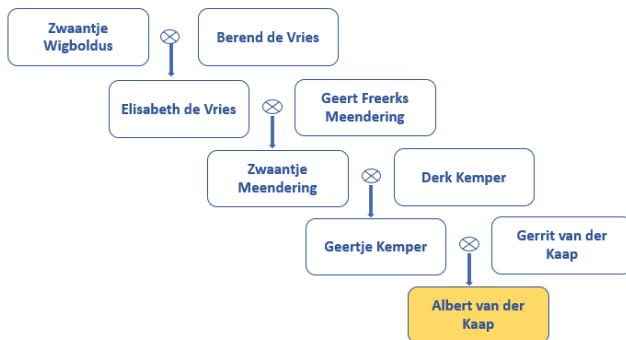
Bawe Fockens, zus van Focktyen, werd geboren in 1576 en begraven op 27 juli 1653 in Midwolda. Zij trouwde met Eltyo Hendricks Eltekens, begraven op 27 augustus 1669, zoon van Hendrick Eltekens en Wypcke Tammes. Hendrick was een zoon van Elteko Eltekens en NN Hindriks.¹⁶

Eltyo's broer Menno trouwde met Focktyen Fockens. Zij waren voorouders van Zwaantje Wigboldus, mijn betovergrootmoeder.

Een zus van Hendrick, Assa Eltiens, trouwde met dominee Wigboldus Homeri, ook een voorouder van Zwaantje Wigboldus.

¹⁶ Zie voor meer informatie over Eltekens, het gelijknamige artikel.

Bawe Fockens, zus van Focktyen

Bawe Fockens geboren in 1576 en begraven op 27 juli 1653 in Midwolda. Zij trouwde met Eltyo Hindricks Eltekens, begraven op 27 augustus 1669 in Midwolda, zoon van Hendrick Eltekens en Wypcke Tammes. Hendrick was een zoon van Elteko Eltekens en NN Hindriks.¹⁷ Uit dit huwelijk:

- Tammo Elties (landbouwer), geboren in 1623, overleden na 19 mei 1661. Hij trouwde (1) op donderdag 15 november 1646 in Scheemda met Sypcke Wyardts, dochter van Wyardt Popckens en Annecke Hittiens en (2) op donderdag 4 juli 1652 in Midwolda met Trijntien Tammens, dochter van Tammo Epkens en Haicke Hayckens. Tammo bezat een huis in Scheemda. Uit het eerste huwelijk:
  - Wipke Tammens, gedoopt op 5 september 1647 in Eexta. Zij trouwde in 1666 met Joachim Egberts.

Uit het tweede huwelijk:

- Tammo Epckens, geboren op 13 maart 1653 in Scheemda.
- Eltio Hindrix Eltjes, geboren op 2 juli 1654 in Scheemda.
- Haike Eltjes, geboren op 26 augustus 1655 in Scheemda.
- Sypke Tammes Eltjes, geboren op 19 mei 1661 in Scheemda.
- Focko Elties, geboren rond 1624 in Scheemda, overleden op vrijdag 1 augustus 1650, begraven te Scheemda. Hij trouwde op 15 november 1646 in Scheemda met Sense Wyardts (zus van Sypcke), geboren rond 1631, overleden op zondag 4 augustus 1666, dochter van Wyardt Popckens en Annecke Hittiens. Senske Wyardts was een verre afstammeling van Tonckert Frericks. Deze Tonckerts geldt als de stamvader van de familie Tonckens, die in Drenthe bekende leden telde. Een Johannes Tonckes trouwde in 1709 met Elisabeth Lunsingh, dochter van Warmolt Lunsingh en Henrica van Hoysum, dochter van Focko Edzes, broer van Focktyen. Uit dit huwelijk:
  - Sypcke Fockens Meininga, gedoopt op vrijdag 3 april 1648 in Scheemda, overleden op 7 maart 1697 in Beerta. Zij trouwde op zaterdag 2 april 1667 met Bonno Huninga, zoon van Sebo Huninga¹⁸ en Tyade Doedes Tiddinga. Uit dit huwelijk negen kinderen.¹⁹

¹⁷ Zie voor meer informatie over Eltekens, het gelijknamige artikel.

¹⁸ Zie ook het artikel over Luwe Fockens, de neef van Focko, de vader van Sypcke.

¹⁹ <https://www.genealogieonline.nl/de-boer-genealogie/18548.php>

- Tyacko Elties, gedoopt op 21 september 1626 in Midwolda, overleden op 27 juni 1656 in Midwolda. Hij trouwde op 30 september 1655 in Nieuwolda (huwelijkscontract op donderdag 29 augustus 1655) met Eeldere Hendricks. Eeldere was de weduwe van Julle Aeijsjes. Tjacko kreeg bij huwelijk van zijn vader 20 deimt huisvrijland, ter waarde van 6000 car.gld., zoals ook de andere kinderen kregen. Eeldere bracht in 11.000 gulden. Uit dit huwelijk:

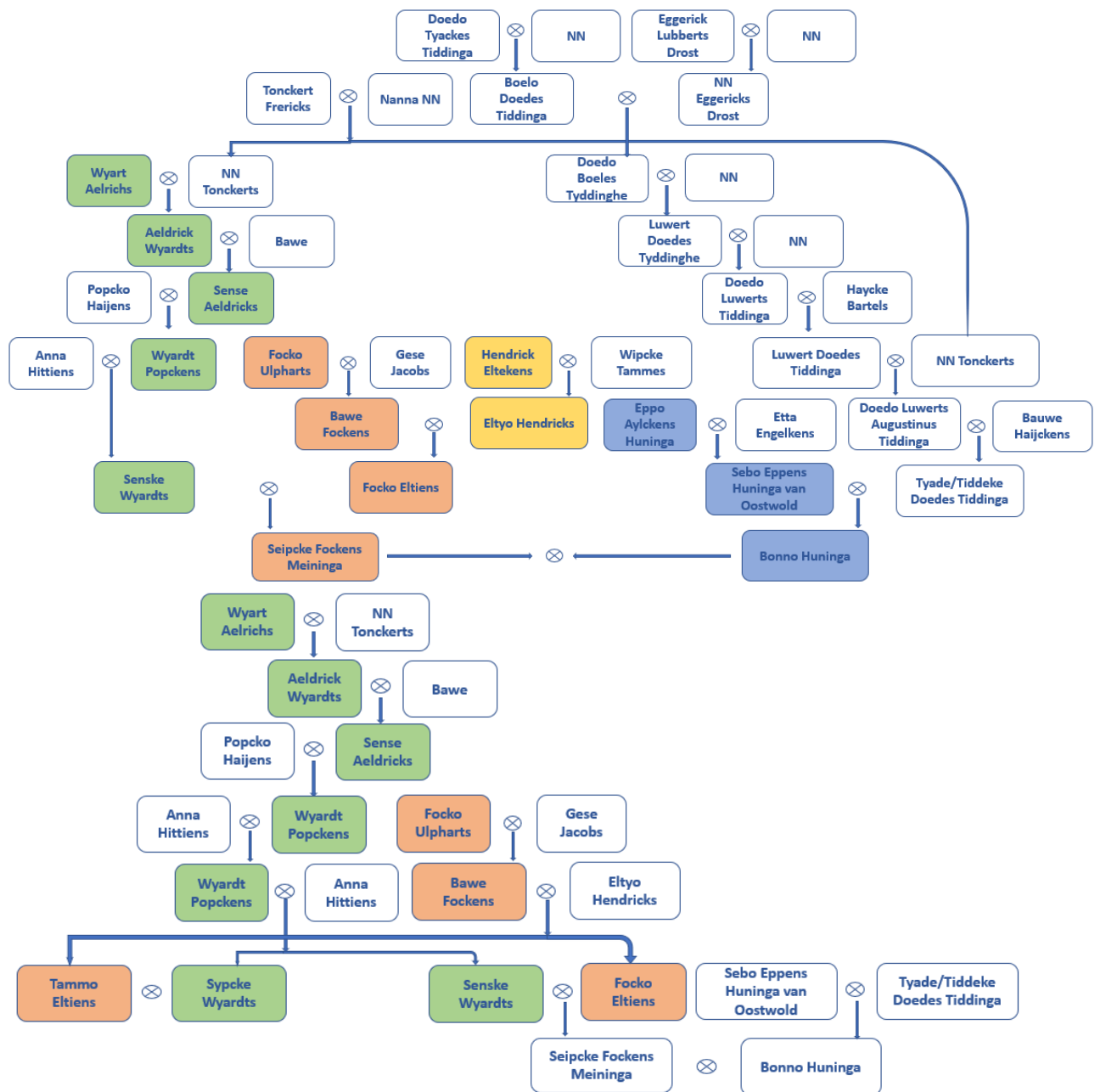
- Hendrick Tyackes.

- Wupke Elties, geboren rond 1625 in Midwolderhamrik (Nieuwolda) en overleden en begraven in 1664 in Beerta. Zij trouwde op donderdag 9 december 1649 in Nieuwolda met dominee (in Nieuw Beerta) Henricus Tonnis Waldricks, geboren in mei 1623, overleden op 26 april 1673 in Nieuw Beerta, zoon van Waldrick Nantkes en Tiae Frericks. Henricus brengt in de goederen welke hij van zijn ouders heeft geërfd. Wupke krijgt van haar ouders mee een stuk land gelegen in de Uijtmeede te Midwolderhamrik, bij *Jan Wildricks' behuizing, soo van Ave Waldrickx tegenwoordigh meijerwijse gebruikte wort*. Of in plaats hiervan 3000 daler. Henricus studeerde in Bremen en in Zerbst. Uit dit huwelijk, vier zonen, die op Focco na, jong sterven:

- Waldrick Waldricks, geboren 1650.
- Waldrick Waldricks, geboren 1652.
- Waldrick Waldricks, geboren 1654.
- Eltio Waldricks, geboren in 1656.
- Focco Henrici Waldricks, geboren in 1658, overleden na 8 februari 1698.

ANNO SAL. 1664, DE ... RUSTEL. ENDE GODTSALIG IN DEN HERE ENTS LAPEN DE DEUGTSAME WUPKE ELTIENS, HUISVROW VAN D. WELGEL. HENRICUS WALDERICKS, INT 40 JAR H. OL., ENDE LIGT ALHYR TER RUSTE BY 4 VAN HAR KINDER ALS 3 GENAN[T] WALDERICK N. EN 1 ELTIO H., VERWACHTENDE MIT AL. GELOV. EEN SAL. OPERST. DOR CHRISTUM TEN EEW. LEVEN.

- Hindrick Elties, gedoopt op dinsdag 24 juli 1631 in Midwolda, overleden in 1678.

Jacob Fockens, broer van Focktyen

Focktyens broer Jacob Fockens, werd geboren rond 1594 op Hoysum. Hij was *'arfgezeten op Hundinga'* in Eenrum. Hij stierf op 10 november 1652. Op zijn grafzerk staan twee wapens: rechts: een naar links springende leeuw; links: een tot een krans gebogen wijnrank met drie bladeren, drie druiventrossen en drie klauwieren.²⁰

²⁰ <https://www.groningerkerken.nl/nl/kennisbank/grafzerken/in-de-kerk/E/6/2377/fockens-jacob>

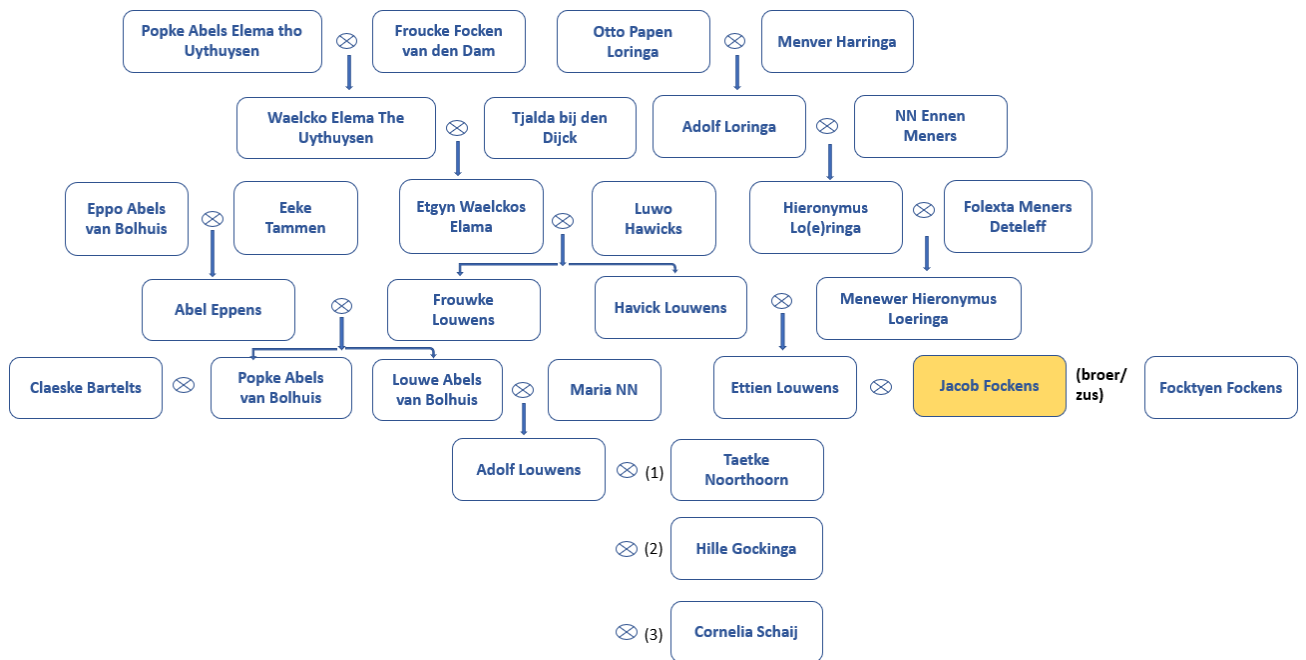
Huningaheerd in Eenrum. Tweede afbeelding is uit 1928 en toont de boerderij vanuit het oosten.

Hij trouwde (1) met Ettien Havicks Louwens.²¹ Ettien was de dochter van Havick Louwens tho Enselen (bij Loppersum), eigenerfde boer, collator (patroon van de kerk met benoemings bevoegdheid), overrechter (opperrechter) en kerkvoogd in Loppersum en Menewer Loeringa.²² Frouwke Louwens en de kroniekschrijver Abel Eppens waren een tante en oom van Ettien Louwens.

---

²¹ Ettien Louwens was een zus van Adolf Louwens die in eerste huwelijk getrouwd was met Taetke Noorhoorn en in tweede huwelijk getrouwd met Hille Gockinga. Zie voor de Gockinga's het gelijknamige artikel.

²² <https://yhoo.it/36iD20U>

Ettien stierf op 17 november 1645 en werd begraven in de kerk van Eenrum, waar het opschrift van haar grafzerk luidt:

ANNO 1645 DEN 17 NOVEMBER IS IN DEN HEEREN GERUST DIE VEEL DOCHTSAME VROUWE ETTIEN LOUWENS HUISFROUWE VAN DEN EERENTFESTE JACOB FOCKENS OP HUNDRINGA VOORWACHTENDE EEN SALIGE OPEERSTANDINGE IN CHRISTO

Jacob trouwde (2) in augustus 1647 (proclamatie op 7 augustus) met Anna Luppens, dochter van Luppo Sierts en Eppe Luwerts Bunninga. Anna was de weduwe van Johannes Grauwens`/Grouwens, raadsheer te Groningen, met wie zij op 18 september 1626 was getrouwd. Anna trouwde voor een derde keer in september 1654 (proclamatie op 26 augustus) met Johan van Coehoorn op 'Tettema' in Uithuizen. Johan was namens de Ommelanden lid van de provinciale rekenkamer, van Gedeputeerde Staten en extraordinaris lid van de admiraliteit in Harlingen. Johan was eerder getrouwd met Renske Tacuma met wie hij twee kinderen kreeg, Jacob en Evert. Hij overleed op 27 februari 1677 in Uithuizen.

Jacob Fockens stierf op 10 november 1652 en werd begraven in de kerk in Eenrum. Op zijn grafscrift staat:

ANNO 1652 DEN 10 NOVEMBER IS DE ERENTFESTE JACOB FOCKENS ARFGESETEN OP HUNDRINGA TOT EENDRUM KERCKVOOGT IN DER TIT IN DEN HEEREN GERUST VERWACHTENDE EEN SALIGE OPEERSTANDINGE IN CHRISTO JESU

Uit het huwelijk van Jacob met Ettien werden negen kinderen geboren:

- Dochter Gesina trouwde met Cornelis Upkema en erfde 'Huninga' in Eenrum. Zij verhuurden de boerderij aan Peter Heeres, getrouwd met Anje Clasen. De erfgenamen van zoon Jacobus Upkema verkochten op 8 februari 1682 in het openbaar

'bij brandende keersen uitganck in het Heerenwijnhuis²³ in Groningen' hun heerd aan de Heereweg in Eenrum, groot 100 jukken, voor 11.400 caroliegulden aan kerkvoogd Claas Peters en erfgenamen van Peter Heeres, die in 1729 overlijdt en wordt begraven op het kerkhof. Een van de erfgenamen, Heere Pieters, overlijdt in 1722 (op Huninga) en wordt begraven in de toren van Eenrum.

Vanaf 1651 was de heerd onder beklemming uitgegeven. Nadat verschillende erfgenamen, onder verschillende namen, op de heerd hebben gewoond, komt deze in 1800 aan David Harms Huninga (1766-1818).²⁴

- Dochter Menewer werd rond 1620 geboren op Huninga in Eenrum en overleed op 31 oktober 1645. Zij trouwde op 11 september 1639 met Duurt Elema tho Allersma, zoon van Sirp Elema tho Allersma en Hillegonde Swalue.²⁵ In de huwelijksvoorwaarden van Menewer en Duurt (3 augustus 1639) werd vastgelegd dat zij 'tegen het volgende jaar' het huis Allersma²⁶ mochten gebruiken. In de loop der tijd krijgen zij door het uitkopen van de andere erfgenamen Allersma volledig in eigendom. Rond 1650 liet Duurt een gracht met singels en een ophaalbrug aanleggen, waardoor het huis het aanzien van een borg kreeg. Duurt was hoveling te Ezinge, Feerwerd, Hardeweer, Grootegast en Doesum, erschepper van de Aduarderzijen, mede-gecommitteerde van de Raad ter Admiraliteit te Harlingen en grietman te Ezinge en Hardeweer.

---

²³ A.S. de Blécourt schreef in 1900 in de Groningsche Volksalmanak (blz. 89-136) een artikel over het heerenwijnhuis in Groningen. In 1658 gaf het stadsbestuur 'Poincten ende articulen' uit over de voorwaarden van huur van het heren-wijnhuis: <https://bit.ly/3Vv3b3o> In 1665 vluchtte een beul, Valentijn Adams, die zijn werk op de Grote Markt slecht had gedaan met bebloed zwaard het Herenwijnhuis in: <https://www.nazatendevries.nl/Artikelen%20en%20Colums/Beul/De%20beul,%20eeuwenlang%20onmismaar.html>.

²⁴ Zie voor de volledige bewoningsgeschiedenis van de Huningaheerd: Boerma, G, Kruijenga A.F. & Tuuk R. van der (red.) (1992). *Boerderijen in het Halfambt*. Groningen: Wolters-Noordhoff.

²⁵ Volgens De Nederlandsche Leeuw, 1989, zouden portretten van Menewer en Duurt in het bezit zijn van het Groninger Museum.

²⁶ Zie <https://nl.wikipedia.org/wiki/Allersmaborg>

Duurt Sirps Elema thoe Allersma en Menewer Fockens, door Jan Jans de Stomme (1615-1657/58).

Sirp Elama thoe Allersma

Op de zolder van de toren van de Laurentiuskerk in Baflo ligt een gedenkbank met de volgende tekst:

“ANNO 1595, DEN V JULY, ALS HIERONYMUS ATENA PASTOR, PETER GOENS
UN SIRP ELEMA KERKVOGEDEN WEREN”

Waelco Popkes Elama

De grootvader van Sirp Elama was Waelco Popkes Elama, eigenerfde op Elama in Uithuizen. Hij werd rond 1467 geboren. Hij trouwde op 24 juni 1497 in Loppersum met Tjalde bij den Dijck, geboren rond 1475 in Loppersum. Sirp stierf op 12 mei 1541 en werd in de kerk van Uithuizen begraven, naast zijn eigen bank. Tjalde stierf op 19 juni 1558 in Loppersum en werd, net als haar man, begraven in de kerk van Uithuizen, naast haar bank.

Reneko Elema

Hun zoon Reneko werd geboren op 2 mei 1510 in Uithuizen. Reneko trouwde (1) circa 1532 met Bywe Itens, dochter van Here Itens. Bywe stierf op 11 januari 1544 te Uithuizen, 5 dagen na de geboorte van haar dochter Bywke.

Reneko trouwde (2) op 25 januari 1545 te Uithuizen met Anna Sirps Allersma, geboren in Ezinge op de Allersmaheerd. Zij stierf op 12 februari 1592 in Uithuizen en werd in de kerk voor haar bank begraven. Zij was een dochter van Sirp Duurts Allersma, eigenerfde op de Allersmaheerd te Ezinge.

Sirp Elema

Sirp Elema werd geboren op 1 oktober 1560 op de Elemaheerd te Uithuizen en overleed op 14 december 1625 te Ezinge. Hij werd op 27 april 1581 tegelijk met zijn moeder Anna en zuster Tjalde door graaf Rennenberg, na het verraad van de stad Groningen, gevangen genomen en naar het slot te Middelstum gevoerd. Na een gevangenschap van vijf weken werden zij tegen Cornelis Kempis, bondgenoot van Rennenberg, uitgewisseld en konden zij naar Allersmaheerd terugkeren. Sirp ging na zijn invrijheidstelling naar Emden, waarschijnlijk in gezelschap van zijn vader Reneko. In 1584 werd hij nogmaals gevangen genomen en wel door Abel Itens, rechter te Uithuizen.

Hij schijnt echter spoedig weer vrijgelaten te zijn en trouwde (1) in 1588 met Johanna Abels, Vrouwe tho Lutkesaexum en weduwe van Jacob Halsema. Jacob werd begraven in de Laurentiuskerk van Baflo begraven, in het middenpad, tegen het koor, onder het houten plankier. De steen heeft inscripties uit resp. 1587, 1606 en 1623. Randschrift: "*Anno 1587, den 7 A prilus, is in de Heeren entslapen den eerbaren JACOB HALSEMA tho Lutke Saexum vorwachten salyge operstandinge in Christo*".

Johanna overleed op 12 juli 1606, waarna Sirp op 1 april 1610 te Leeuwarden huwde (2) met Hillegonda Swalue, dochter van Dr. Otto Swalue advocaat Hof van Friesland, en Anna Timens Canters.

Hillegonda's grootvader was een vermogend man, houthandelaar te Rheine, Westfalen vanwaar "*groissen Westphelische holz oder balken*" in vloten de Eems werden afgevoerd naar Emden om vandaar verhandeld te worden naar ondermeer het houtarme Groningen en Friesland. Later woonde hij in Leeuwarden.

Sirp was overste schepper van de Aduarderzijlen, en o.a. in 1622 kerkvoogd te Ezinge, blijkens het opschrift op de torenklok aldaar. In 1605 was hij afgevaardigde ter Provinciale Synode te Groningen van de classis Eenrum. Ook was hij aanwezig bij de afzwering van Filips II.

Voor 1594 verkreeg hij Allersmaheerd, na het overlijden van Duurt Allersma (testament 1588). In 1610 bezat hij twee heerden in Ezinge; De Allersmaheerd, 104 grazen groot, met heerlijkheid, gerechtigheid, huizinge, steen, materialen met hout voor een veehuis en de Hummersmaheerd, 44 à 45 grazen groot, bewoond door een meier.

Bovendien verkreeg hij via zijn huwelijk met Hillegonda Swalue 70 grazen te Feerwerd, Luursemaheerd genaamd, met gerechtigheid en heerlijkheid.

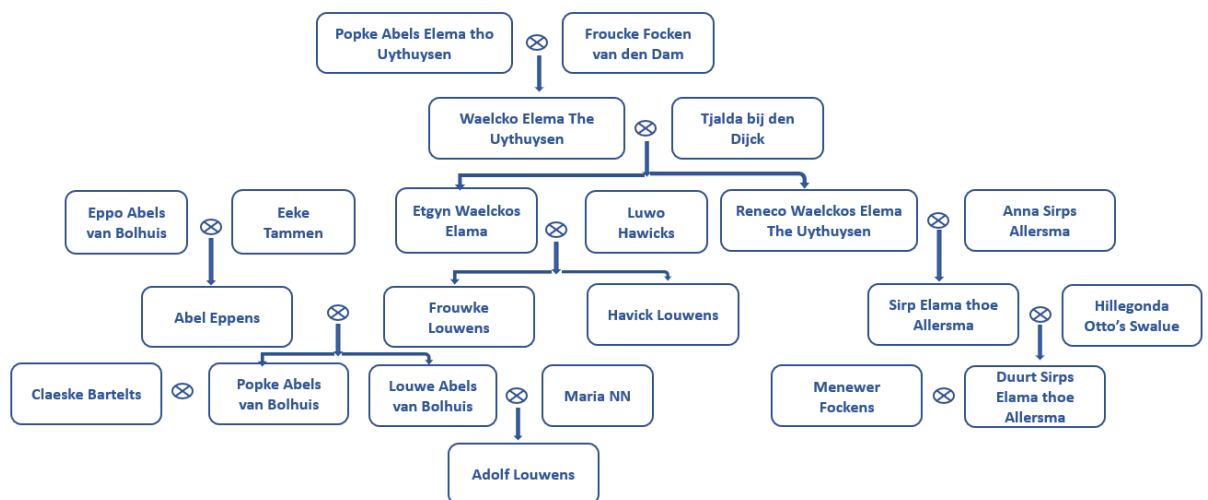
Bij zijn bezit hoorden ook 50 grazen te Uithuizen in de Elemaheerd.

Duurt Elema

Sirp Elema tho Allersma stierf in 1625 op de Allersmaheerd. De boedel bleef onverdeeld wegens minderjarige kinderen. In 1639 was Sirp's zoon Duurt, geboren in 1618,

meerderjarig en kreeg hij door het uitkopen van andere erfgenamen Allersmaheerd in handen. Duirt bekleedde aanzienlijke functies in het gewestelijk bestuur en het Aduarderzijvest, ook was hij grietman van Ezinge en Hardeweer. Hij noemde zich Duirt Elama toe Allersma. Hij veranderde de heerd in een buitengoed met singels en hoven. Hij stierf in 1682 zonder kinderen die hem overleefden.²⁷

Duirt Elema was hoveling te Ezinge, Feerwerd, Hardeweer, Grotégast en Doezum, erfschepper voor Ezinge en Hardeweer van de Aduarderzijlen, mede-gecommitteerde Raad ter Admiraliteit te Harlingen, grietman te Ezinge en Hardeweer, in 1647 lid van de Rekenkamer van Stad en Lande, gedeputeerde 1671. Hij overleed op „Allersma" te Ezinge in 1682.²⁸

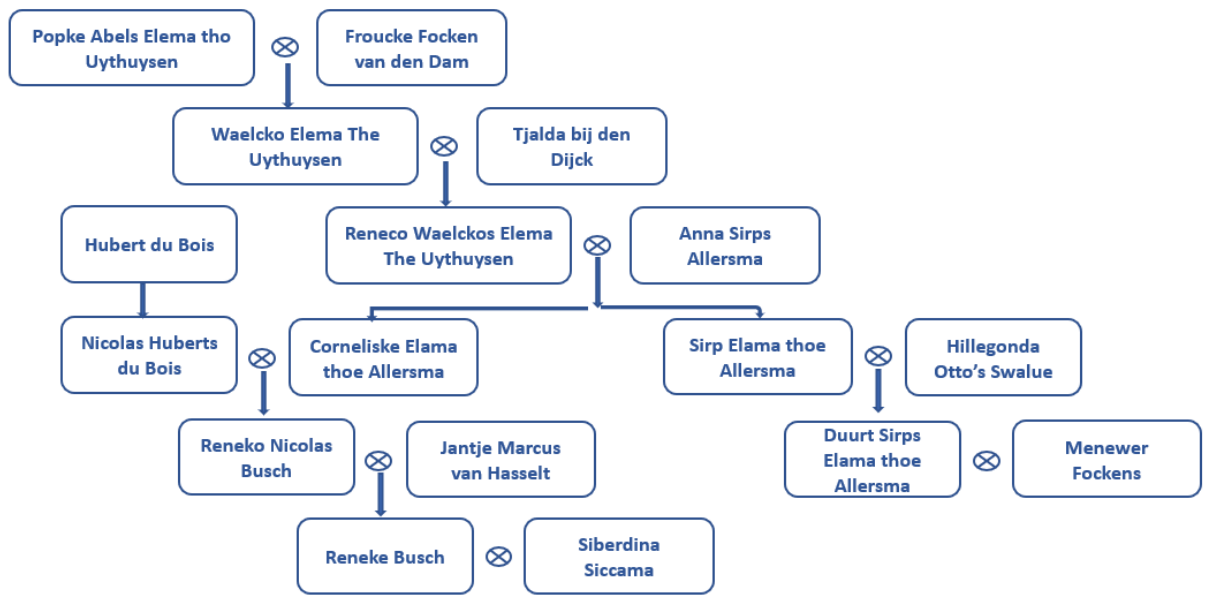

Geen van zijn acht kinderen overleefde hem en hij had geen testament gemaakt. In 1683 erfde Dr. Reneke Busch de Allersmaborg. Busch, getrouwd met Siberdina Siccama (dochter van Harco Siccama en Sieucke Harmens Iwema), was de zoon van Reneko Nicholas Busch en Jantje Marcus van Hasselt.²⁹ Reneke Busch was een achterkleinzoon van hugenoot Hubert du Bois, die na de Bartholomeusnacht in 1572 vanuit Nancy naar de Nederlanden was gevlucht. Zijn grootvader was door zijn huwelijk met Cornelisje Elema (de zus van Sirp) aangetrouwde familie. Busch was raadsheer in Groningen en tussen 1686 en zijn dood in 1710 ook diverse malen burgemeester van Groningen.

²⁷ Bron: Datema–Brugma, L.B. (2010). *De geschiedenis van Baflo* <https://bit.ly/3FIFcxZ>

²⁸ Roemeling, O.D.J. (1989) Fockens/Hoysum. In *De Nederlandsche Leeuw, 1989*. Blz. 363-384.

²⁹ <https://www.deverhalenvangroningen.nl/alle-verhalen/vijf-eeuwen-allersmaborg>

- Van drie zoons en drie dochters van Jacob en Ettien kennen we de naam niet, alleen weten we - dankzij het opschrift op de grafzerk van zoon Havick, die op 3 augustus 1634 in de kerk van Eenrum werd begraven – dat zij voor augustus 1634 zijn overleden. De grafzerk van Havick werd in april 1987 gevonden als afdeksteen van een oude punt in een huis in Eenrum. Het opschrift luidt:

OP DEN ...AUGUSTI 1634 IS HAVICK FOCKENS SOEN VAN JACOB FOCKENS IN DEN HEERE GERUSTET UNDE LICHT ALHIER BEGRAVEN MET NOCH 3 BROEDERS UNDE 3 SUSTERS VOERWACHTENDE EEN SALIGE OPERSTANDINGE IN CHRISTO

De Allersmaborg in Ezinge.

Het Huys te Allersma (aquarel van Aart Schouman, 1772). Linksvoor het in de 19e eeuw afgebroken schathuis. Rechtsvoor de duiventil met haar 18e-eeuwse aanzicht. Voor de borg de kastanjeboom, die pas in 1979 werd gekapt.

Bewoners van de Huningaheerd

Gesina Fockens (geboren 1620-1630) trouwde met Cornelis Upkema en zij erfden 'Huninga'. Vervolgens boerde hun zoon Jacobus Upkema op de boerderij. Zijn erfgenamen - niet gespecificeerd - verkochten in het openbaar op 8 februari 1682 een heerd te Eenrum, groot 100 jukken, voor 11.400 Car.gl. Vanaf 1651 was de heerd onder beklemming uitgegeven.

In een artikel op internet over Ru Clevering, woonachtig op Huninga, wordt gezegd dat Huninga uit de familie van zijn moeder kwam en reeds sinds 1652 in het bezit was van zijn voorouders.

De erfgenamen van zoon Jacobus Upkema verkochten op 8 februari 1682 in het openbaar *'bij brandende keersen uitganck in het Heerenwijnhuis in Groningen'* hun heerd aan de Heereweg in Eenrum, groot 100 jukken, voor 11.400 caroliegulden aan kerkvoogd Claas Peters en erfgenamen van Peter Heeres, die in 1729 overlijdt en wordt begraven op het kerkhof. Een van de erfgenamen, Heere Pieters, overlijdt in 1722 (op Huninga) en wordt begraven in de toren van Eenrum.

Na de dood van Claes gaat Huninga over op Cornelis Peters, getrouwd met Tietje Ejes Feringa. Hun dochter Anje Cornelis Kimminga krijgt Huninga en trouwt met Eisse Wiersema. Zij wonen op Zijlbrugge.

In 1766 verkoopt Henrica Wiersema, weduwe van Johannes Metelercamp (predikant in Eenrum), Huninga met de vaste beklemming van land in Eenrum aan Harm Roelfs³⁰.

Henrica Wiersema, 3 april 1723 – 19 februari 1784.

D. JOHANNES METELERCAMP, GEBOOREN DEN 10 OCTOBER 1710, BEVESTIGT IN DE GEMEENTE TOT EENRUM DEN 23 OCTOBER 1735, OVERLEDEN DEN 22 JANUARIJ 1769, RUST IN DEN HEERE BENEFFENS VIER KINDEREN, EEN VERWEKT BY JUFFROUW ANNA BACKER EN NAA HAAR L191-IDS. OVERLYDEN DRIE BY JUFFROUW HENRICA WIERSEMA, VERWAGTENDE DOOR CHRISTUS EEN ZALIGE OPSTANDING.

Wapen: Op een terras en voor twee bomen, twee tegen elkaar klimmende herten.

EIVR BINNEN IN DIT DUISTER GRAF / RUST HY, DIE ZIG NOOIT RUSTE GAF / MAAR IN DEN DIENST DES HEEREN / ZYN KRAGTEN LIET VERTEEREN / DIE ZYN VOLK YVERIG HEEFT GESTIGT / IN LEER EN LEVEN VOORGELIGT / DEES GULDE MOND ZWYGT NU STIL / WANT HET WAS DUS S HEEREN WIL j VROUW, ZOON, BROEDER EN GEMEENTE / BETREURT HET KIL KOUD GEBEENTE VAN EEN MAN BY YDEREEN / BEMIND OOK BY GROOT EN KLEEN / MEN VOLG HET VOORBEELT VAN GODS KNEGT / WELK IN Drr GRAF BEGRAVEN LEGT / DIEN GOD NAE DEN STRYD DE KROON SCHENKT TOT EEN GENADENLOON I MOESTUS ILLE FLEBILIS OCCIDIT ,1 N. METELERCAMP, DES OVERLEDEN OUDSTE BROEDER IN 'T 71STE JAAR.

IER ONDER RUST IN HOPE VAN EEN SALIGE VERRYSENIS DE EER EN DEUGTRYKE JUFFROUW ANNA BAKKER MET HAER SOONTIE. ZY WAS IN LEVEN DE GELIEFDE VROUW

³⁰ <https://www.genealogieonline.nl/diverse-groningse-families/l20270.php>

VAN DS. J. METELERCAMP, PREDIKANT ALHIER, IS GEBOREN TOT BROEK IN WATERLANT, HEEFT GELEEFD 40 JAREN, XI MAENDEN EN 26 DAGEN, IS GESTORVEN DEN 18 AUGUSTUS 1752.

Wapens Rechts: Op een terras en voor twee bomen, twee tegen elkaar klimmende herten. Links: Op een terras een naakte man met hoofddoek, staand achter een bakkersoven en daarin een lange stok houdend.

STA STIL, O MEDEMENSCH, HIER LEGT DE BLOEM DER VROUWEN / DIE EENRUMS HEYLGESANT ALS EGA MOCHT AENSCHOUWEN 1 DE DEUGT WAS HAERE KROON, MILDADIGHEYT HAER LUST ZY SPOEDE DOOR DE ZEE DES WERELTS OM MET RUST / DE SCHOONE HAVEN VAN DEN HEMEL IN TE STREVEN 1 WEN GODS BASUINE KLINT, ZAL OOK HAER LICHAEM LEVEN.

RAND. IX VS. XXXVI. DESE WAS VOL VAN GOEDE WERCKEN EN AELMOESSEN.

Akte van verkoop (1766) door Henrica Wyrsema, weduwe wijlen J. Metelercamp, Tietje Wyrsema en echtgenoot Reinder Haukes Harkema, Ailke Wyrsema en echtgenoot Jan Jacobs, Cornelis Wyrsema en Albertus Wyrsema, aan Harm Roelfs en echtgenote Maike Wyrsema van de behuizing met schuur Huninga met de vaste beklemming van land te Eenrum.

Harm Roelfs (op Huninga) trouwde met Maike Wiersema. Hun zoon David Harms Huninga (1814 kapitein 2e bataljon van de Landstorm), trouwde met Grietje Jacobs Vennema, die eerder getrouwd was met Jan Geerts Smith (schoolmeester in Eenrum). Zij woonden in 1801 op Huninga.

Akte van scheiding en deling (1856) tussen Harm Davids Huninga, eigenaar van de helft van de boerenplaats Huninga, de helft van de boerenplaats Hantemaheerd te Pieterburen en de helft van de volle eigendom van land te Pieterburen, en Kornelis van Ikema en echtgenote Hilje Bouwman, Jan van Ikema en echtgenote Geertruida Debora Alagonda van der Leij, Harm van Ikema en Onne Alberts Hazekamp, samen als eigenaars van de andere helft.

Hun dochter Maike Davids Huninga trouwde met Klaas Jans van Ikema. Hun zoon Jan Klaassens Ikema, getrouwd met Geertruida Debora Alagonda van der Leij, woonde vanaf 1859 op Huninga. Dochter Ebeltje Ikema (1857-1926) trouwde met Jacob Ritzema.

Akte van scheiding (1926) van de nalatenschap van Ebeltje van Ikema, echtgenote van Jacob Ritzema, waarbij hij eigenaar wordt van de boerenplaats Huninga te Eenrum en Pieterburen.

Hun dochter Geertruida Debora Allagonda Ritzema verpacht in 1944 Huninga aan haar zoon Rubertus Jacob (Ru) Clevering (Den Andel, 1 augustus 1914), een Nederlands landbouwer, politicus, bestuurder en voorvechter van landschap en monumenten. Rubertus was getrouwd met Trientje Fokeltje Meijer.

Akte van scheiding (1928/1930) van de nalatenschap van Jacob Ritzema, waarbij Geertruida Debora Allagonda Ritzema eigenaar wordt van de boerenplaats Huninga, gelegen te Eenrum en Pieterburen, met stukken betreffende grondbelasting

Ru Clevering was aanvankelijk als landbouwer werkzaam op de boerderij Huningaheerd ten noorden van Eenrum. Deze boerderij kwam uit de familie van zijn moeder en was reeds sinds 1652 in het bezit van de voorouders van Clevering. Van 1955 tot 1979 was Clevering voorzitter van het waterschap Hunsingo (thans Noorderzijlvest). In die hoedanigheid was hij betrokken bij de oprichting van de Molenstichting Hunsingo en Omstreken, waarvan hij langere tijd voorzitter was. Daarnaast was Clevering lid van het bestuur van Het Groninger Landschap, lid van het bestuur van Vereniging De Hollandsche Molen, raadslid en wethouder van de gemeente Eenrum en lid van de Provinciale Staten van Groningen (1950-1974). Ru Clevering was getrouwd met Tine Meijer, naar wie de Tine Clevering-Meijerprijs vernoemd is. Zij was een dochter van Herman Klaas Meijer en Diewerke Albertha Schuringa.

In 2007 besloot het waterschap Noorderzijlvest de Lauwerssluizen bij Lauwersoog naar Clevering te vernoemen, de R.J. Cleveringsluizen.

De Huningaheerd in Eenrum, Oosterweg 13.

Havick Louwens tho Enselen

Havick Louwens tho Enselen week rond 1580 (het 'Verraad van Rennenberg') uit naar Duitsland, mogelijk omdat hij een actieve rol speelde in de vrijheidsstrijd van de Ommelanden tegen de stad Groningen. Maar in 1585 is hij alweer terug. Havick, geboren rond 1535 in Enselen en daar ook overleden op 19 december 1616 en begraven in de kerk in Loppersum. Op zijn grafsteen staat: *Anno 1616 den 10 December is de erb. und fromen Havick Louwens in den Heren entslapen. POST TENEBRAS SPERO LUCEM* (na de duisternis hoop ik op het licht). Zijn vrouw Menewer was op 2 maart 1607 al overleden en is in dezelfde kerk begraven.

Afstamming Ettien Louwens

Otto Papen Loringa (ca 1455-1532) kreeg zijn bijnaam Papen omdat hij was opgevoed bij zijn oom, de katholieke Hildebrand Loringa. Hij was voogd en drost van Stickhausen. Als Feldhauptman onder Edzard I streed hij in 1500 tegen de stad Groningen.

Toren van het kasteel in Stickhausen, dat tussen 1432-1435 werd gebouwd door Dietrich Fortunatus, graaf van Oldenburg. Voor de toren legde Otto Loringa in 1498 de eerste steen.

Het boterkanon van Wittewierum

Lang geleden waren beide gewesten in oorlog met elkaar. Graaf Edzard drong vanuit Oost-Friesland Groningen binnen. De aanvoerders Sibbo Hayken Krumminga en Otto Papen Loringa lagen met hun soldaten voor de burcht Muda aan het Damsterdiep en wilden erin. Maar de Groninger Johan Hoedemaker die Muda verdedigde zei: 'Nee hoor, vast niet!'

Kumminga en Loringa lieten toen de hele omtrek afzoeken om een buitengewoon groot karnvat (ton om boter te maken) te krijgen. In het klooster van Wittewierum vonden ze een reus in zijn soort. Ze legden hem op het onderstel van een boerenwagen en wel zo dat het precies op een kanon leek.

Zes paarden werden voor de wagen gespannen en zo trok men op de vesting los. Het 'kanon' werd opgesteld en op de poorten gericht. En men wachtte.

Maar niet lang, want nauwelijks waren de wachters van de wallen naar omlaag gestormd om Joan Hoedemaker dit ijzelijke nieuws te vertellen of de Groningse bevelvoerder opende de poorten en leverde de burg aan de vijand uit ... tot schade en schande van Groningerland en tot vermaak van de Oost-Friezen.

Nee, dit verhaal vertellen de Groningers zelf maar liever niet. Men vertelt het in .... Duitsland.

Bron: *'Nederlandsche Volkskunde voor de lagere scholen'* onder redactie van Paul van Ipenburg e.a. Deel III: Groningen. 1931

Zijn zoon Adolf was landeigenaar te Neermoor en Neermoorer Hammrich en burgemeester van Norden (1527-1533). Volgens de historicus Ubbo Emmius was hij in de krijgskunst een ervaren man, wat niet verhinderde dat hij op 14 oktober 1533 in de eerste slag bij Jemgum (Jemmingen) sneuvelde. Naar verluidt omdat anderen niet naar zijn voorstel voor een krijgsstrategie luisterden. In deze oorlog poogde Balthasar Oomkens van Esens met hulp van de hertog van Gelre, Karel van Egmond, zijn heerschappij terug te winnen in het Oost-Friese Harlingerland. Deze Bathasar werd door zijn aanhangers als de laatste ware Friese vrijheidsstrijder beschreven.

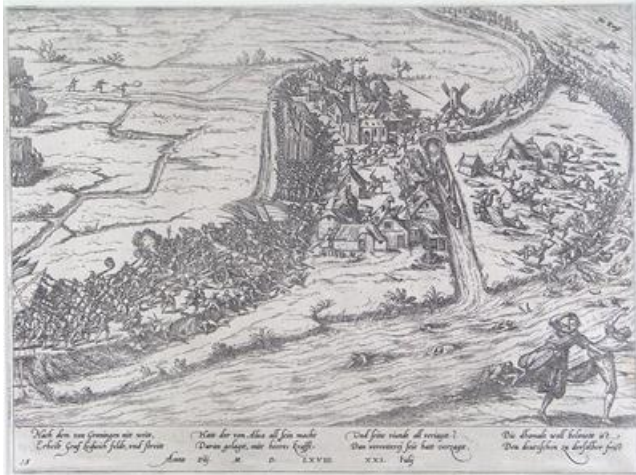
De zoon van Adolf, Hieronymus was dijkrechter, dijkenbouwer, kerkvoogd en armenverzorger te Norden. Hij trouwde met Folxta Ubben Reiners Meners Detlef, wie voorouders afkomstig waren uit de omgeving van Norden en Aurich in het uiterste noordwesten van Duitsland.

De dochter van Hieronymus, Menewer Loringa (overleden op 2 maart 1603 in Loppersum) trouwde met Havick Louwens (overleden op 19 december 1616 in Loppersum), landbouwer te Enselens, een terp ten zuiden van Loppersum. Ettien, hun dochter trouwde met Jacob Fockens.

Redder van graaf Lodewijk van Nassau

Het verhaal gaat dat de moeder van Havick Louwens, Etgyn Elema, Lodewijk van Nassau, na de slag bij Jemmingen in 1568, heeft helpen ontkomen.

Twee maanden na de slag bij Heiligerlee, waar men meestal de Tachtigjarige Oorlog laat beginnen, levert de hertog van Alva met vijftienduizend soldaten opnieuw slag met de opstandelingen onder leiding van Lodewijk van Nassau bij Jemmingen (Jemgum).

De troepen van Lodewijk leggen bij duizenden het loodje. De legeraanvoerder komt zelf ook in het nauw en hij slaat op de vlucht. Die vlucht is alleen mogelijk via de rivier De Eems, omdat ze volledig omsingeld zijn op de landtong. Lodewijk bedenkt zich niet, gooit zijn harnas af, trekt de rest van zijn kleren uit en springt onder een regen van kogels het water in.

Lodewijk zwemt stroomafwaarts en komt ongedeerd aan de overkant terecht vlakbij Petkum. Spiernaakt klopt hij een kilometer verder aan bij de boerderij van Louwe Havickes en zijn vrouw Etgyn. Lodewijk krijgt een warme ontvangst.

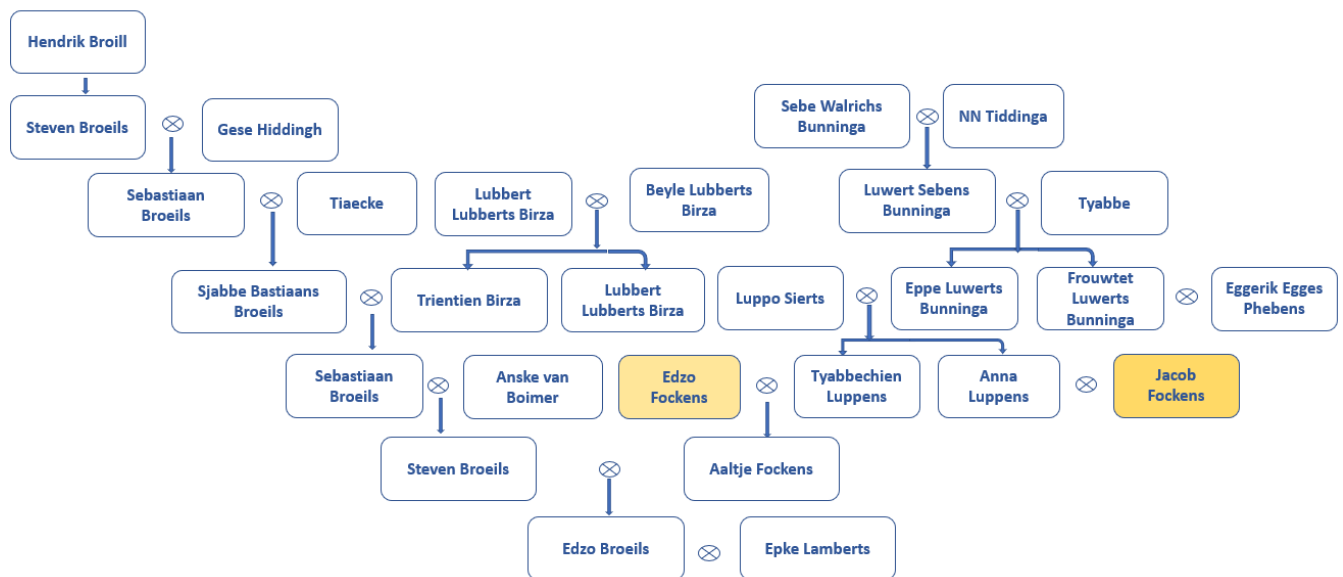
Hij krijgt de kleren van de zoons, Tyade en Waelke Louwens, en na een uitgebreid maal weet Lodewijk verder Duitsland in te ontsnappen aan de Spanjaarden om zich weer te voegen bij zijn broer Willem van Oranje, onze vader des vaderlands.

Etgyn Elema keerde nog terug naar het Hogeland, naar de boerderij op de wierde Enzelens van haar man Louwe. Maar enkele jaren later moest de familie na het zogenaamde verraad van Rennenberg opnieuw vluchten naar Oost-Friesland, waar Etgyn tenslotte stierf aan de pest op 24 september 1582.³¹

³¹ <https://bit.ly/3imEPEI>

Edzo Fockens, broer van Focktyen

In het tweede kwart van de zeventiende eeuw bewoonde Edzo, broer van Focktyen, het oude Johannierter kloostervoorwerk (boerderij) Groot Hoysum bij Warffum. Hij was ook Zijlvest in Groot Termunten.

Edzo's geboortedatum is onbekend, hij overleed ergens tussen 1644-1652. Hij trouwde op 3 juni 1621 met Tyabbetien Luppens, geboren rond 1600, begraven op 26 mei 1642 in de kerk van Warffum *'ten hoofde van mijn Zalige moeder'* (= moeder van Edzo Fockens), dochter van Luppo Sierts en Epe Luwerts Bunninga: *'Anno 1621 den 3 den Juni is de bruiloft geweest van Edzo Fockens en Tijabbe Lijppens, dat wij te zamen gekomen zijn in den echtelijken staat.'*

Luppo Sierts is op maandag 6 maart 1637 's ochtends tussen 10 en 11 uur in Groningen, ten huize van een zwager van Tyabbetien overleden en op 10 december begraven in de Martinikerk in Groningen *'in de stede van 't koor in de ommegang'*.

Edzo Fockens op Hoysum komt in november 1621 met zijn grootmoeder Dedde Ulpherts voor onder de lidmaten te Warffum. Zijn vrouw Tyabbetien werd 5 mei 1622 aldaar als lidmate aangenomen. Edzo begon in 1621 een familiechroniek, die later werd voortgezet door zijn schoonzoon Steven Broeils en diens nakomelingen.³²

Op 18 juni 1644 verkoopt Edzo Fockes een weinig land aan Tyarck Hemmes.

Op 7 oktober 1652 verzoeken de voorstanders over de kinderen van wijlen Edzo Fockens tot Hoysum en Tyabbetien Luppens autorisatie (die wordt verleend) om met haar zuster vrouw Anna Luppens, weduwe Fockens, een scheiding te mogen aangaan en met Hoysum naar hun inzicht te mogen

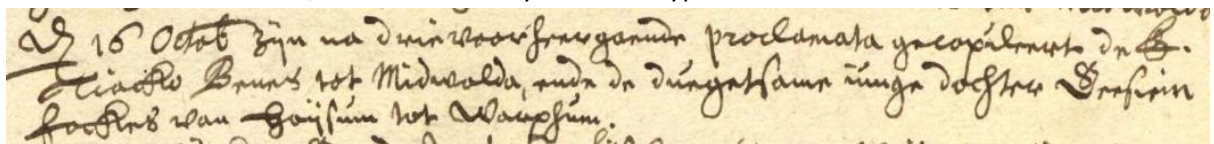
³² Zie voor de voorouders en nazaten van Steven Broeils het artikel over de familie Broeils. De kroniek van Groot Hoysum bevat helaas slechts de geboorte- en overlijdensdata van familieleden.

handelen; overigens: Anna Luppens wordt hier weduwe genoemd, terwijl haar man volgens zijn grafzerk op 10 november 1652 overleed!

Edzo Fockens en Tyabbetjen gebruikten volgens het zogenaamde Staatboek van Spanheim 153 jukken land onder beklemming van de provincie (die o.m. door confiscatie de landerijen van de Commanderie te Warffum had gekregen). In 1653 wordt het geheel overgeboekt op hun dochter Aeltje, wier man Steven Broeils in 1656 mede als meijer werd ingeboekt.

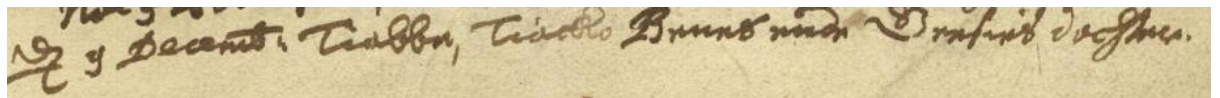
Edzo en Tyabbechien hadden twaalf kinderen³³:

- Geesien Edzes Fockens werd geboren op vrijdag 31 januari 1623 in Warffum, 's avonds om 9 uur en werd op 2 februari gedoopt. Zij werd begraven op 9 augustus 1666 in Midwolda. Zij trouwde op 16 oktober 1653 in Midwolda met Tiacko Benes (in trouwboek Bruns genoemd), begraven op 23 mei 1665 in Midwolda, zoon van Beno Ayssens en Wypcke Tiackes.

Zij kregen de volgende kinderen:

- Tiabbe Tiackens, gedoopt op 9 december 1655 in Midwolda.

- Edzo Fockes (Tiackens), gedoopt op 14 maart 1657 in Midwolda.
- Edzo Fockes (Tiackens), gedoopt op 18 april 1658 in Midwolda.
- Sijnke Tiackens, gedoopt op 18 maart 1660 in Midwolda.
- Wypcke Tiackens, begraven op 25 juni 1661.
- Wypcke Tiackens, gedoopt op 26 januari 1662 in Midwolda, overleden rond 1689. Zij trouwde op 9 april 1682 in Midwolda met Swijcko Tonnis Emmen, zoon van Tonnis Emmen en Geeske Swijckens. Zij kregen drie kinderen:
  - Geeske Emmen, geboren op 4 maart 1683 in Emmen.
  - Antonius Emmen, geboren op 23 maart 1684 in Midwolda, overleden op 5 oktober 1743. Hij trouwde in 1705 in Scheemda met Wija Everts. Zij kregen vier kinderen, Wijko, Hillegyn, Jan en Geesyna. Antonius Emmen wordt in de verponding van 1721 te Scheemda aangeslagen voor 22¼ deimt, afkomstig bovengenoemde Ailcko Epkens, 2½ deimt van Gebel Wibbes en ca. 28 deimt, afkomstig van BWO 21. Ook bezit hij 11¼ deimt in Eexta en enig land in Noordbroeksterhamrik.
  - Wypcke Emmen, geboren op 29 september 1689 in Midwolda.
- Annetjen (Anna) Tiackens, gedoopt op 8 januari 1663 in Midwolda, overleden voor 16 februari 1692. Zij trouwde (huwelijkscontract 9 augustus 1683³⁴) met Wilhelmus Beckeringh, geboren rond 1657 in Noordhorn en rond 1696 overleden in Groningen,

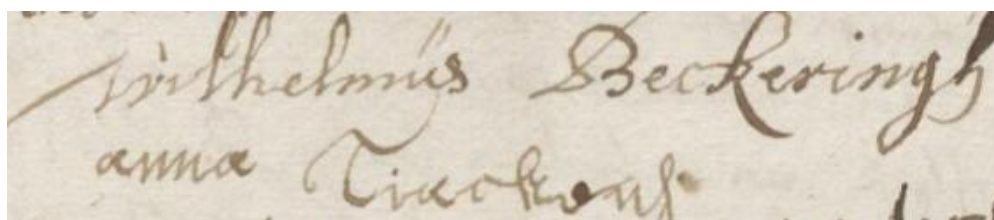
³³ Roemeling, O.D.J. (1989) Fockens/Hoysum. In *De Nederlandsche Leeuw*, 1989. Blz. 363-384.

³⁴ <https://www.openarch.nl/gra:7cec3110-0ff9-d8bc-30bd-0ea5697267ac/nl>

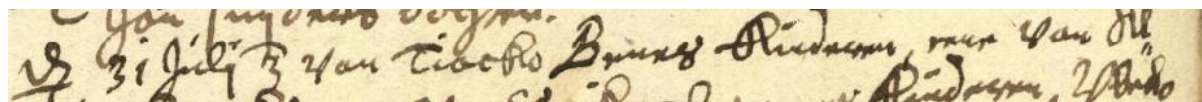
zoon van Johannes Gerhardi Beckeringh (predikant in Grootegast, Noordhorn en Zuidhorn) en Johanna Gerrijdts de Bie. Wilhelmus trouwde (2) op 16 februari 1692 in Groningen met Afrelia van Beijler. Volgens de kerkboek van Noordhorn kwam Wilhelmus met attestatie van Montubon te Frankrijk en vertrok later naar Groningen.

Op 13 maart 1682 verkopen de gezusters Wypcke en Anna Tyackes, aan hun oom Phillippus Fockens Hoysum hun ab - intestato - erfdeel in de nalatenschap van wijlen Jacobus Uckema.

Opvallend zijn de handtekeningen van Wilhelmus en Anna, waarin duidelijk is te zien dat Wilhelmus het schrijven beter beheerst dan Anna:

Op 1 maart 1665 werd een kind van Tiacko Benes begraven, op 23 mei van dat jaar werd Tiacko zelf begraven, op 2 juli 1666 een ander kind en op 31 juli 1666 zelfs drie van zijn kinderen. Vermoedelijk waren zij allemaal het slachtoffer van de pestepidemie die in de ze jaren veel slachtoffers maakte, bijvoorbeeld in Amsterdam en Londen. Na 1668 kwamen er geen pestepidemieën meer voor.

- Aeltien (Aaltje) Edzes Fockens werd geboren op woensdag 9 maart 1625 's avonds om 5 uur in Warffum en stierf op 28 december 1694. Zij trouwde op 25 februari 1655 met Steven Broeils, dochter van Sebastiaan Broeils en Anske van Boeymer. Aeltien erfde Hoysum, opvallend, aangezien zij twee broers had die nog in leven waren. Zij kregen zes kinderen.³⁵
- Focko Edzes Fockens op Hoysum werd geboren op maandag 22 januari 1627 's avonds tussen twee en vijf in Warffum (ten doop gehouden door Eltien, de zus van Edzo en gedoopt als Focko Ulpherts op 28 januari) en overleed op 10 juli 1661. Hij werd begraven in de Martinikerk in Groningen. Hij trouwde op 18 december 1653 in Warffum met Frederika Alting, geboren rond 1628, overleden op 'Westervelde' in Norg, dochter van Roelef Willems Alting en Hindrikyn Lunsinghe (zie het artikel over Westervelde). Frederica hield van deftigheid en praal. Zo liet zij in 1656/1657 door de Groninger goudsmid Jan Mettingh een zilveren schaal vervaardigen, waarin het wapen der Alting's gehalveerd met dat der Lunsinghs gegraveerd was.³⁶

Focko was van 1655-1661 secretaris van de Rekenkamer van Stad en Lande. Focko bezat o.m.

³⁵ zie het artikel over de familie Broeils <http://www.vanderkaap.org/artikelen/Broeils.pdf>

³⁶ J.H.C. Deelken. Eenige merkwaardige familie-portretten. In Nieuwe Drentsche volksalmanak; historisch jaarboek voor Drenthe, 1922.

een plaats te Rasquert (aangekocht begin 1651 waarvoor hij f 2.900 had geleend) en de helft in enig land (de andere helft bezat Phillipus van Hoysum, zijn broer). Hij was een *'tamelijk loslevend heer die ...er niet tegen opzag schulden te maken'*.³⁷ Hij leende vele malen geld, dikwijls zonder medeweten van zijn vrouw, o.m. f 2.200 van zijn broer Luwert, op 11 mei 1659 f 1.800 en later f 2.800 van zijn zwager Eco Swalue en zijn zuster Fockien Fockens, f 700 van zijn zwager Aegidius Cools, en f 2.975 van zijn zuster Eppien Fockens, totaal dus f 13.375. Zij hadden in ieder geval twee kinderen:

- Tyabbetien van Hoysum, gedoopt op 4 maart 1655.
- Henrica van Hoysum, geboren op 19 september 1656 in Groningen, gedoopt op 21 september 1656, overleden op 24 juni 1724 op 'Westervelde'. Zij trouwde op 5 augustus 1675 in Groningen met Warmolt Lunsingh, geboren op 16 februari 1651, overleden op 11 of 12 november 1708 in Zwolle, zoon van Joachim Lunsingh en Elisabeth Wolteri. Warmolt was (op 27 februari 1672) luitenant in de compagnie Hoedt. Hij was op 5 november 1672 landdagcomparant in Drenthe, rentmeester van Dickninge en op 3 maart 1696 gedeputeerde van Drenthe.

Frederika trouwde (2) met de medicus Johannes Steenbergen, die eerder getrouwd was met Johanna Boelens.³⁸ Aan zijn zwager Broyls was hij schuldig o.m. "*de sevende part van vijftijn gl. bij sael. Hoisum voor sijn susters en broders uitgelecht wegens een glas in de kerk van Borchsweer*". In de inventaris is nog sprake van "moei Coehoorns" (Anna Luppens, zuster van zijn moeder en ook weduwe van de broer van zijn vader).

- Focktien Edzes Fockens werd geboren in de nacht van 9 op 10 april 1628 in Warffum (voor Pasen om 10 uur), en overleed op 11 januari 1666 in Groningen en is begraven in de Nieuwe Kerk in Groningen *'aan de zuidzijde onder nommer 90 syark 5 lijken diep begraven'*. Zij trouwde in 1656 (ondertrouw op 1 november 1656) met Eco (Eecke) Swalue uit Leeuwarden, zoon van Otto Swalue en Yte Alberts Frielsma, die op 9 december 1621 trouwden. Eco was een gepromoveerd jurist en advocaat voor het hof van Friesland. Vader Otto was schepen, burgemeester en bouwmeester van Leeuwarden. Zijn grootvader Otto, geboren rond 1546 in (waarschijnlijk) Rheine, overleden op 9 februari 1613 in Leeuwarden, was getrouwd met Anna Times Canter, wier grootvader, Jacob, bouwmeester, schepen en lid van de Raad van Leeuwarden was. Otto was een gepromoveerd jurist. In 1579 was hij volmacht van West-Stellingwerf. Hij werd advocaat bij het hof van Friesland en was van 1586-1593 secretaris van Leeuwarden. Als calvinist, hooggeacht en gestimuleerd door Menso Alting, heeft hij heel belangrijk werk gedaan bij de opbouw van de gereformeerde kerk in Friesland. Hij ijverde sterk voor de Unie van Utrecht. In mei 1580 en later nog eens in 1583 reisde hij in opdracht van kerk en regering naar Noord-Holland, om daar de nodige predikanten en schoolmeesters te halen. Het lukte hem een twaalftal predikanten aan te trekken. Als ouderling had hij in de eerste Friese synode zitting. Als commissaris van de

³⁷ Deelken, J.H.C. (1922). Eenige merkwaardige familieportretten. In *Nieuwe Drentsche volksalmanak; historisch jaarboek voor Drenthe, 1922*.

³⁸ Meer informatie over de voorouders van Frederika:

<https://www.arendarends.nl/Eelde%20Genealogie/Eelde/Alting.htm>

geestelijke goederen was hij de man, die in 1580-1581 de situatie in Oostergo onderzocht en te boek stelde en zo de verwarring tegenging. Zijn verslag (in 1888 in druk verschenen) vormt een belangrijke bron voor de kennis van de eerste tijd der gereformeerde kerk in Friesland. Swalve heeft ook meegeholpen om Sibrandus Lubbertus naar Friesland te halen. Deze Sibrandus Lubbertus was een Noord-Nederlands calvinist, gedurende meer dan veertig jaar professor godgeleerdheid aan de Universiteit van Franeker vanaf haar stichting in 1585. Hij was een vooraanstaand deelnemer aan de Synode van Dordrecht (1618–1619). Zijn publicaties waren vooral gericht tegen de katholieke kerk en Robertus Bellarminus enerzijds en tegen het socinianisme en het arminianisme anderzijds. Lubbertus is bekend vanwege zijn oppositie tegen Johan van Oldenbarnevelt en Hugo Grotius, die het recht verdedigden voor de burgerlijke overheid om benoemingen te doen aan universitaire faculteiten. Het ging hierbij meer bepaald om de benoeming van Conrad Vorstius en andere remonstranten. Lubbertus verkondigde met luide stem dat Vorstius stellingen innam die zich ver buiten het Calvinisme en zelfs buiten het christelijk geloof situeerden.³⁹

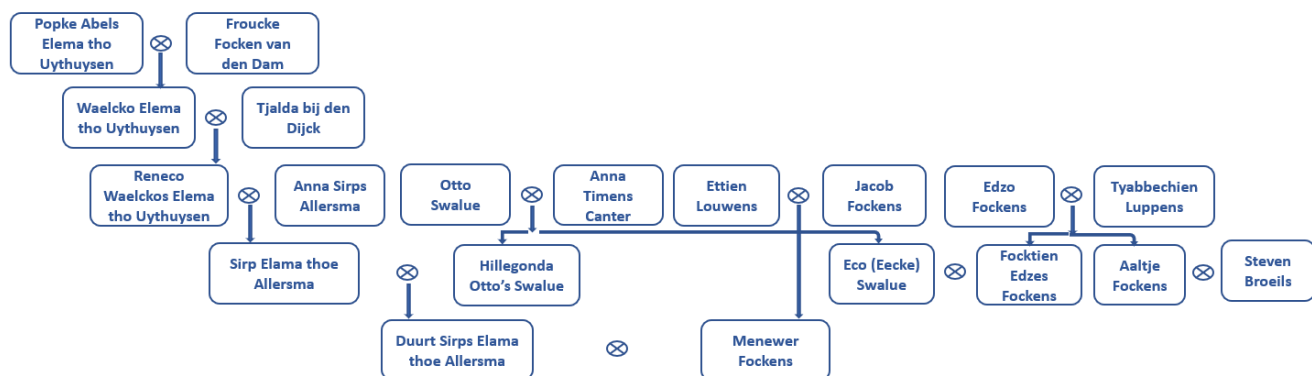
Hij was bevriend met Abel Franckena die, wellicht als gevluchte (1567) naar Emden, tegenwoordig was bij het twistgesprek aldaar met de Doopsgezinden in 1578. In 1580, het jaar van de bevrijding voor Friesland, werd hij door de Staten tot gewichtige werkzaamheden gekozen. Bij de herstelling van de burgerlijke en godsdienstige vrijheid in Friesland trad hij de politieke loopbaan in en werd van de Friesche Staten in verscheidene gewichtige betrekkingen gebruikt. Zoo werd hij in 1580 naar Groningen en de Ommelanden gezonden, om met de Staten van dat gewest over 's lands veiligheid te beraadslagen. Hij werd door Rennenberg, die kort daarop afvallig werd, gevangen genomen, omdat een bode aan hem, door de Staten van Friesland aan hem afgezonden, door Rennenberg was aangehouden, en deze, uit de brieven van Frankena, gevonden had, *dat het bevel over zijne afdeeling aan Barthold Entens was opgedragen. Frankena, het ergste vreezende, was, door het springen uit een venster, ontsnapt. In het volgende jaar werd hij Gedeputeerde uit de Staten van Friesland en met die benoeming, namens Menso Alting, door Dr. Otto Swalve geluk gewenscht. Als zoodanig hielp hij op eene dringende wijze het staatsbesluit nemen tot de oprigting eener Akademie te Franeker, en hij hield bij de oprigting zelve, op den 29sten Julij 1585, in der Staten naam, eene Latijnsche aanspraak, die ons door Winsemius in die taal en door Foeke Sjoerds vertaald is medegedeeld. In 1596 was hij lid van het gezantschap door de Staten aan Koningin Elizabeth van Engeland gezonden, om over de door haar voorgeschotene gelden, ten behoeve van den gevoerden oorlog, te handelen, en in 1600 ontmoeten wij hem voor het laatst bij de afgevaardigden uit de Algemeene Staten, die het Nederlandsche leger tot Ostende vergezeld hadden, en aldaar het lot van den strijd bij Nieuwpoort verbeidden. Zijn verder levenslot is ons onbekend.*⁴⁰

Zijn overgrootvader Otto, een houthandelaar, was afkomstig uit Rheine, vanwaar 'groissen Westphelische holz oder balken' in vloten de Eems werden afgevoerd naar Emden om vandaar verhandeld te worden in onder meer het houtarme Groningen en Friesland. Deze handel had

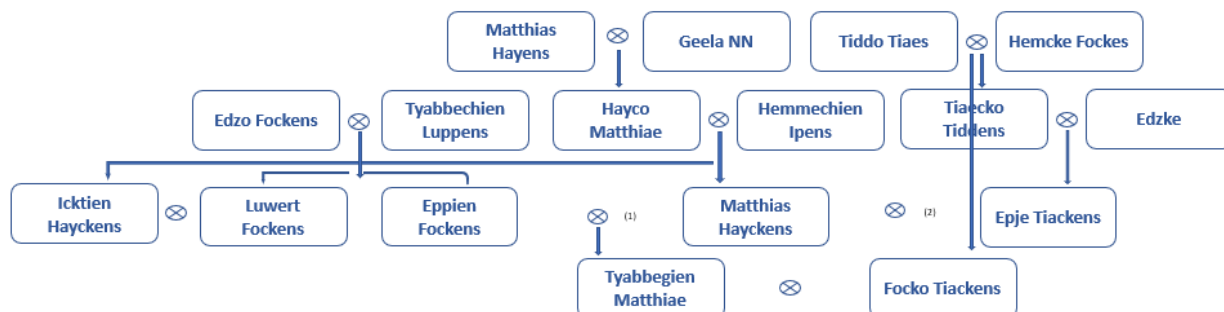
³⁹ https://nl.wikipedia.org/wiki/Sibrandus_Lubbertus

⁴⁰ <https://bit.ly/3zE4fcO>

van hem een vermogend man gemaakt.⁴¹ Op zeker moment is Otto naar Leeuwarden verhuisd, mogelijk om zelf de houtverkoop ter hand te nemen in zijn belangrijkste afzetgebied"

- Luwert Fockens werd geboren op 16 februari 1630 en vijf dagen later gedoopt in Warffum. Hij wordt in de kroniek Liewart genoemd naar de vader van Tyabbetien, Lieuwart Sebes. Hij trouwde op 16 september 1655 in Westerlee met Icktien Haijkens, geboren rond 1637, dochter van Haico Matthiae (landbouwer op boerderij nummer 111 "De Hoogte") en Hemmechien Ipens. Aan Luwert is een afzonderlijk artikel over gewijd.
- Eppien Edzes Fockens werd geboren op 4 februari 1632, op woensdag na Pasen, in Warffum en overleed ergens tussen 1677-1684. Zij trouwde op 26 mei 1661 in Westeremden met Matthias Hayckens. Zij kregen vijf kinderen.

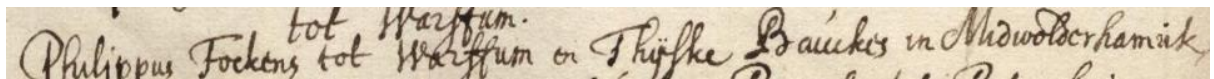
- Dedde(gijn) Edzes Fockens, werd geboren op vrijdag 23 augustus 1633, 's avonds tussen 9 en 10 uur, in Warffum (gedoopt op 25 augustus in Warffum) en overleed na 21 oktober 1660. Zij trouwde op 16 juli 1654 in Warffum met dominee Aegidius Cools uit Vlissingen, die sinds 1651 predikant was Usquert, waar hij in 1661 wegens lichamelijke zwakheid met emeritaat ging. Hij kwam van Rolde, waar hij als kandidaat in 1648 zijn intrede deed. Hij werd in Usquert opgevolgd door Esaias Hillenius.⁴²
Zij woonden in Usquert, waar hun drie kinderen werden geboren.
- Frouwtet Edzes Fockens werd geboren op zaterdag 10 januari 1635, 's morgens tussen 3 en 4 uur, in Warffum. Zij werd vernoemd naar de tante van Tyabbetien. Zij overleed op donderdag 12 februari 1635, 's morgens om 6 uur. Zij werd op 18 februari begraven aan de zuidzijde van de ouders van Edzo.

⁴¹ dr. J. Reitsma in de Friese Volksalmanak van 1892.

⁴² <https://bit.ly/3QVHYga>

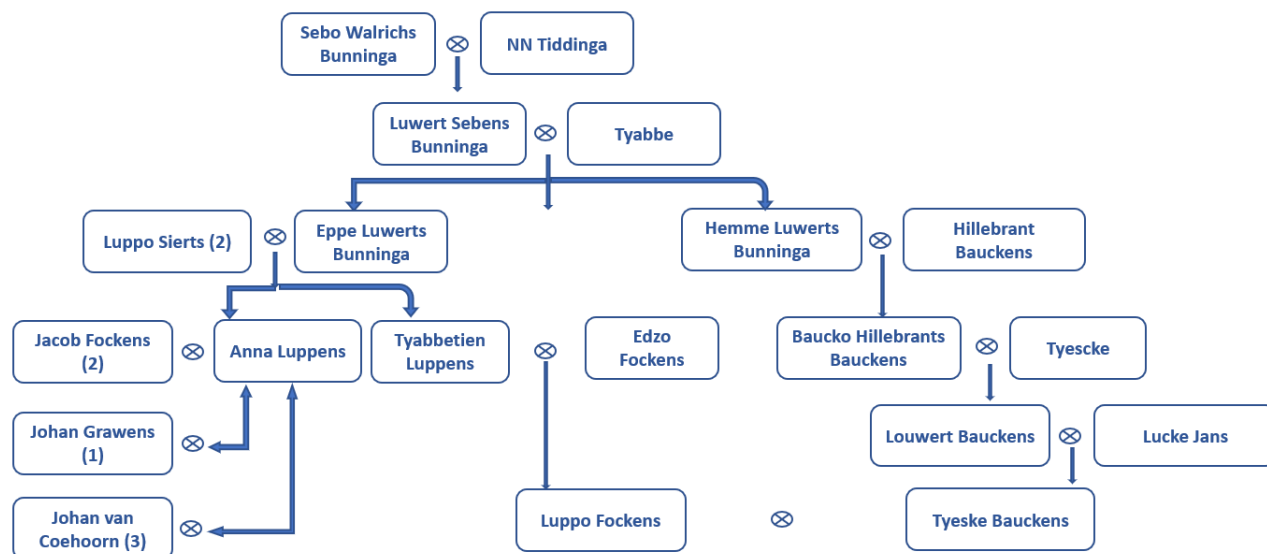

- Sebo Edzes Fockens werd geboren op 26 februari 1636, 's avonds tussen 7 en 8 uur. Hij stierf (*'In den Heere gerust'*), nog geen twee maanden oud op 19 april 1636, 's morgens om 10 uur.
- Anna Edzes Fockens (vernoemd naar haar tante Anne) werd geboren op 2 mei 1637, 's middag tussen 5 en 6 uur. Zij stierf, tien dagen later, op 12 mei 1637. Zij werd op 17 mei begraven *'in de lijfte ten voeten der andere beide kinderen.'*
- Annetjen Edzes Fockens werd geboren op vrijdag 20 juli 1638, 's morgens op 3 uur en gedoopt op 22 juli. Zij stierf reeds op 23 juli 1638, 's avonds om 6 uur .
- Luppo (soms Philippus) Edzes Fockens (vernoemd naar Lyppo Sierts, de vader van Tyabbetien) werd geboren op 23 januari 1640, 's avonds om 6 uur, in Warffum (gedoopt op 26 januari) en stierf tussen 1682-1686. Hij trouwde op 8 december 1667 in Nieuwolda met Tyeske Bauckens, geboren rond 1645 in Hoorn/Midwolderhamrik (Groningen), dochter van Luwert Bauckens (Wedde) en Lucke Jansen (Hoorn/Wedde). Het huwelijk werd op 22 november 1668 geregistreerd in Warffum:

Tyeske was weduwe van Geerdts Allerts. De huwelijksvoorwaarden voor het eerste huwelijk werden 31 oktober 1667 te Nieuwolda aangegaan. De wederzijdse lijfgave werd bepaald op f 2.000. Dedigslieden aan zijn zijde waren Luwert Fockens Hoysum, broer, Steven Broeils, zwager, en Eltio Hendrix. Luppoo en zijn eerste vrouw waren verre verwanten: haar overgrootmoeder Hemme Luwerts was een zuster van Eppe Luwerts, grootmoeder van Luppoo. Uit dit huwelijk werd een dochter geboren, Tyabbetien, gedoopt op 29 augustus 1669 in Nieuwolda.

Luppoo trouwde (2) in 1674 met Elske Hayckens, dochter van Haycko Frenx en moeder Reints, weduwe van Harcko Ockens. Elske hertrouwt op 3 september 1686 in Midwolda met Hermannus Broers. De huwelijksvoorwaarden voor het tweede huwelijk van Luppoo worden 17 april 1674 te Midwolda aangegaan, waarbij aan zijn zijde zijn zwager Matthias Haickens optreedt. Op 13 maart 1682 koopt hij van de twee dochters van zijn zuster Geese hun *ab intestato* erfdeel in de nalatenschap van (hun achterneef) Jacobus Uckema van Huninga, zoon van Gesina Fockens. Kort daarop moet hij zijn overleden.

Beckering

Over de opa van Johannes Gerardus Beckering gaat in de familie een mooi verhaal. Deze Johannes zou in 1572 ten tijde de beroemde "Bartholomeusnacht" in Frankrijk zijn geweest. In een oud familieregister van rond 1700, wordt het onderstaande vermeld: *'Johannes Beckeringhe is in het jaar 1572 teruggekomen in Winsum uit Parijs, waar hij de moord van dien tijd is ontkomen, zijnde dies aangaande verwittigd door den zilversmit bij wien hij was ingekwartierd. Hij heeft op zijne vlucht nog drie edelen mede uit de stad gevoerd en voor op de handen moord gewaarschuwd. Gelijk de Edelen Coenders, Rengers en Alberda, zulks ook altoos dienstelijk hebben erkend hebben door aan Beckeringh wel te doen en tot Predikanten te Beroepen.'*

Dat dit verhaal leefde in de familie blijkt wel uit het volgende. Anthonius Beckeringh vierde in het jaar 1872, volgens een artikel uit de Groninger Courant van die tijd, te Onderdendam het zogenaamde 'Beckeringh feest'. Het was volgens dit krantenartikel, dat op 24 augustus drie eeuwen geleden was, dat de stamvader van de Hr. Beckeringh de Bloedbruiloft was ontvlucht.

Nazaten van Aaltje Edzes en Steven Broeils op Groot Hoysum

Aaltje erfde, zoals gezegd, groot Hoysum dat vervolgens overging naar de zoon van Aaltje en Steven, Edzo Broeils, getrouwd met Epke Lammerts. De boerderij blijft vervolgens nog generaties in het bezit van de familie Broeils.

Zoon Steven Edzes Broeils trouwde met Antje Cornelius en woonde op groot Hoysum. Vervolgens hun zoon Edze Stevens, getrouwd met Trijntje Jans. Edze hertrouwt na de dood

van zijn eerste vrouw met Grietje Albers en een zoon uit dat huwelijk, Steven Edzes, getrouwd met Martje Ipes krijgt dan de boerderij.

Dochter Antje Stevens Broeils, geboren op 22 juli 1787 in Warffum, trouwde op 30 maart 1897 met Garmt Hinderikus Elings, geboren te Uithuizen op 1 augustus 1786 en gedoopt te Uithuizen op 19 augustus 1786, overleden op 1 september 1861, zoon van Hendrikus Eisses en Tietje Garmts. Hij was landbouwer op 'Hoysum' te Warffum. Antje en Garmt zijn ook eigenaar van de kweldergronden, waarop in 1820 nieuw Hoysum wordt gebouwd.

Pasteltekening van Antje en Garmt Elings uit 1852.

Hun zoon Eisse Elings, getrouwd met Roelina Santée Warmolts, boerde op groot Hoysum; zijn broer Hendriks, getrouwd met Geertruid Kornelis Bolt, kreeg de boerderij Nieuw Hoysum.⁴³

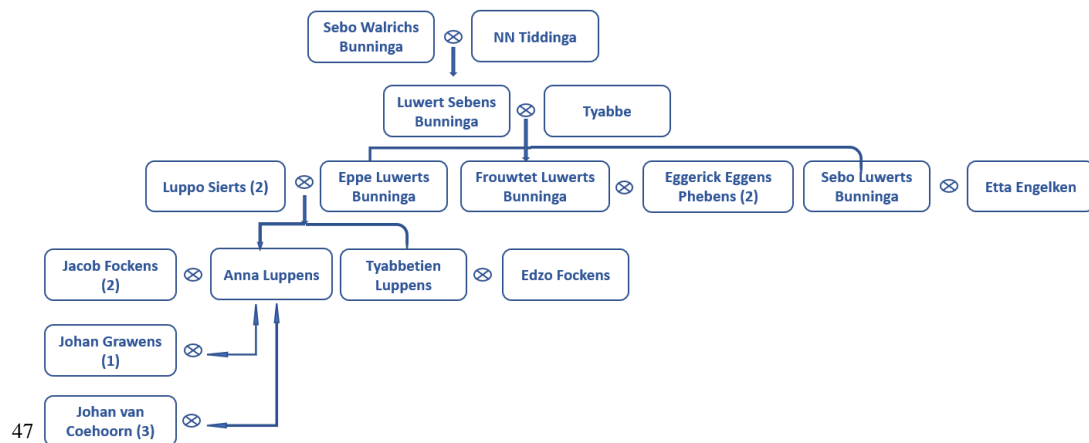
⁴³ <https://www.wazamar.org/Berend-Wierts-Kunst/Genealogieen/genelings/gezin-elings-broeils.htm>

Bibliotheek

In 1776 laat Edzo Broeils, landbouwer op Hoysum, een 'boekkast met oude boeken' na. Mogelijk was dit de bibliotheek uit de nalatenschap van Edzo Fockens, waarvan de inhoud in 1652 beschreven werd bij het opmaken van de inventaris.⁴⁴ Het waren vooral godsdienstige werken, maar ook een editie van Livius' *Historiae*, de *Colloquia* van Erasmus, de *Historie naturael ende morael van de Westersche Indiën* van José de Acosta en de *Delitiae Italiae*, dat is Eyghentlijcke beschrijvinghe wat door gantsch Italien, in elcke stadt ende plaets te zien is van Gaspar Ens.⁴⁵

Phebens

Eggerick Eggens Phebens (1556-1615), de aangetrouwde oom van de vrouw van Edzo Fockens, was een humanistisch gevormde raadsheer en kroniekschrijver ('de kronikeur die mooi wilde schrijven en ook van woordspelingen hield'⁴⁶). Hij trouwde in 1586 met Frouwke Louwers Bunninga die overleed op 73-jarige leeftijd, op 6 september 1630. Via de zus van Frouwke, Eppe (overleden op 19 september 1630), was er een verbinding met het cluster Fockens/Van Hoysum/Coehoorn.

Meteen na de Reductie in 1594 wordt hij lid van de Groningse raad. Blijkbaar was de Groningse machtspositie op het platteland gediend bij regelmatige voeling met aanzienlijken van buiten de stad. Dat gold zeker voor het Oldambt dat niet gediend was van de macht van de stad Groningen (zie het artikel over Luwert Fockens).

⁴⁴ Hidde Feenstra (2007) vermoedt in 'Spinnen in het Web', blz 197/198, dat deze boeken mogelijk geheel of gedeeltelijk afkomstig zijn uit de nalatenschap van Sjabbe Broeils.

⁴⁵ Botje, IJ. (2002). *Boer en heer: "De Groninger boer" 1760-1960*. Assen: Koninklijke van Gorcum

⁴⁶ Van den Broek, J. (2006). *Johan Julsing Het geheime dagboek van de Groninger stadssecretaris Johan Julsing 1589-1594*. Assen: Van Gorcum.

⁴⁷ Feenstra, H. (2007). *Spinnen in het web: Groningse regenten in relatie tot het omringende platteland tijdens de Republiek*. Assen: Van Gorcum.

Eggerik stond op goede voet met Ubbo Emmius, theoloog en historicus, en de eerste rector magnificus van de universiteit in Groningen.

Hun zoon, Eggo Eggericks Phebens (overleden 8 maart 1649), was een neef van de vrouw van Edzo Fockens en hoofdman in de Hoofdmannenkamer van Stad en Lande.

Eggo en zijn (tweede) vrouw Joanna Cnoll, huurden, blijkens een akte van verpachting, van Johanna Uffkens en haar man Coppen toe Nansum een behuizing met hof, bomen, singel, grachten en poorten, met bijbehorende landen tussen de Heereweg en de hof en met 10 mannemaaten hooiland langs het Hoornsediëp gelegen, de Bullemaet genoemd, alles te Hemmen onder de klokslag van Haren, voor de som van 11.2.2 carolie gulden.

Kwartierstaat van Ettien Havicks Louwens

Generatie 1 (proband)

1 Ettien Havicks Louwens. Ettien trouwde met Jacob Fockens. Jacob is geboren omstreeks 1594 in Hoysum.

Generatie 2 (ouders)

2 Havick Louwens.

Hij trouwde met

3 Menewer Loeringa, geboren omstreeks 1550 in Norden. Menewer is overleden op 02-03-1607 in Enselens, ongeveer 57 jaar oud.

Generatie 3 (grootouders)

6 Hiëronymus Adolfs Loeringa.

Hij trouwde met

7 Folxta Ubben Reiners Meners Detlef, geboren omstreeks 1520 in Oostermarsch (Norden). Folxta is overleden op 21-09-1559 in Norden, ongeveer 39 jaar oud.

Generatie 4 (overgrootouders)

14 Ulbet Reinders Detlef, geboren omstreeks 1490.

Hij trouwde met

15 Anna Meners Detelefs a Hamswehrum, geboren omstreeks 1490 in Hamswehrum.

Generatie 5 (betovergrootouders)

30 Meinero A Hamswehrum, geboren omstreeks 1465 in Hamswehrum.

Hij trouwde met

31 Jewesta Wilters Aldersna, geboren omstreeks 1460.

Generatie 6 (oudouders)

62 Wiltet Jajungs Alderna Aldersna, geboren omstreeks 1433 in Borssum. Wiltet is overleden vóór 06-04-1472 in Emden, ten hoogste 39 jaar oud.

Hij trouwde met

63 Luwa Nordena Tadonis Ehggena von Norden, geboren omstreeks 1435.

Generatie 7 (oudgrootouders)

124 Hajung Wilters Aldersna, geboren omstreeks 1360.

Hij trouwde met

125 Heba Ewo's van Borssum en Midlum, geboren omstreeks 1410.

126 Tedo Eggena, geboren omstreeks 1400.

Hij trouwde met

127 Jewesta Imelo's von Wichte, geboren omstreeks 1400 in Lintel.

Generatie 8 (oudovergrootouders)

254 Imelo Iptetus von Wichte, geboren omstreeks 1375 in Lintel.

Generatie 9 (oudbetovergrootouders)

508 Iptetus Hicco's von Wichte, geboren omstreeks 1350 in Wichte. Iptetus is overleden in Lintel.

Hij trouwde met

509 Icka Aldringa von Nesse, geboren omstreeks 1350 in Nesse.

Generatie 10 (stamouders)

1016 Hicco Iptetsna von Wichte, geboren omstreeks 1325 in Wichte.

Hij trouwde met

1017 Jewste von Hatzum, geboren omstreeks 1325 in Hatzum.

Generatie 11 (stamgrootouders)

2032 Iphtet Imelen von Wichte.

Hij trouwde met

2033 Icka Aldringa von Nesse.

Generatie 12 (stamovergrootouders)

4064 Ihmel von Wichte und Lintel.